

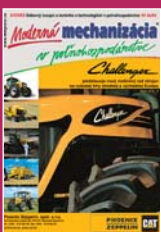
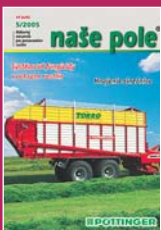
SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA

miniinfo

november 2009

Časopisy s nadhľadom

Obsah

■ Vážení chovatelia	4
■ Ekonomická hodnota vlastností a ukazovateľov holštajnského dobytká... ..	4
■ Fakty a fámy o kŕmení teliat... ..	7
■ „Farmárske bleskovky“	8
■ Krava ako zdroj energie... ..	14
■ Manažovanie prechodového obdobia je kľúčom k dobrej reprodukcii... ..	15
■ Niekoľko rád, ako optimalizovať výživnú hodnotu kŕmnych dávok... ..	17
■ Odchov teliat a jalovic zameraný na špičkovú produkciu... ..	19
■ Repozícia slezu... ..	23
■ Rok 2009 v kontrole užitočnosti hovädzieho dobytká... ..	26
■ Ustajnenie a pohodlie kráv... ..	29
■ Vplyv výživy mladého dobytká na výšku budúcej produkcie... ..	35
■ Výsledky kontroly užitočnosti holštajnského plemene v ČR... ..	37
■ Zahraničný obchod SR s hovädzím mäsom a zvieratami... ..	42
■ Mezidobí a užitočnosť predných holštajnských chovů v ČR... ..	44
■ TOP 200 fariem v SR podľa kg mlieka október 2008 - október 2009	48
■ TOP 100 holštajnských kráv podľa kg mlieka október 2008 - október 2009	56

Miniinfo pripravili:

Ing. Igor Lichanec
Dr. Jozef Galata
Ing. Ivan Hrica

Vydáva:
SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA © 2009
Nádražná 36, 900 28 Ivanka pri Dunaji
tel.: +421 - 2 - 4594 3715, 4594 3741
fax: +421 - 2 - 4594 3831
e-mail: holstein@holstein.sk
www.holstein.sk

Grafické a DTP spracovanie, litografie a tlač:
KURIÉR plus REKLAMA, s.r.o.

AMINOPLUS

VÝBORNÝ ZDROJ BYPASS BIELKOVÍN

JE SKUTOČNÝ PLUS

AGP[®] je Váš broker/maklér!
Slovakia, s.r.o.

Ste si istý, že ste si zabezpečili krmivo pre vaše zvieratá za najlepšiu cenu (sójový šrot, repkový šrot, repkové výlisky, lucernové pelety, krmne otruby, chránené bielkoviny,)?

Vybudovali sme si dobré kontakty so spracovateľskými závodmi v Taliansku, Slovinsku, Českej republike, Nemecku, Rakúsku, Poľsku, Maďarsku ako aj na Slovensku. Sledujeme okolité trhy každý deň, zbierame a porovnávame cenové ponuky, a najlepšie z nich Vám zasielame. Sledujeme aj trh s kukuricou a inými poľnohospodárskymi plodinami, a preto ak niekto chce práve predať svoje produkty, vieme mu pomôcť. Ak chcete dostať čo najlepšie ceny, obráťte sa na nás s dôverou.

Milí partneri!

Pomaly máme za sebou veľmi ťažký rok, ktorý nás zatažil veľkými stratami. Prežijeme ho a nevzdáme sa! Farmárov na Slovensku vytesali z obzvlášť tvrdého dreva, ktorí si poctivo robia svoju ťažkú, veľakrát nevďačnú prácu. Nedovoľme, aby táto smutná, krízová nálada poznačila aj naše Vianočné sviatky. Myslime len na rodinu, na priateľov, na sviatky pokoja, relaxujme, oddýchnime si, nazbierajme novú energiu a začnime nový rok s novým elánom! (Dianie na mliečnom trhu a čoraz viac pozitívnych správ nás hl'adiac do nového roka naplňa už trochu optimizmom!)

Bližia sa tie krásne chvíle vianočné, v láske, šťastí, harmónii prežite ich spoločne. Nie sú dôležité dary, ale v novom roku nech sa Vám darí!

AGP Slovakia Team

Eötvösa 21, budova WIGWAM, 945 05 Komárno

Tel.: (035) 7733325; Fax: (035) 7733327; E-mail: agp@agpslovakia.sk; Web: www.agpslovakia.sk

AGP

Slovakia, s.r.o.

OD FARMÁROV K FARMÁROM

Vážení chovatelia,

Ing. Ivan Hrica, výkonný riaditeľ SHA

od nášho augustového vydania MAXI INFA sa udialo a stále sa deje množstvo vecí. Do-
minuje im samozrejme existenčný zápas prvovýrobcov mlieka o holé prežitie. Paradoxné
je, že sa dovolávame len toho základného, spravodlivej ceny mlieka, ktorá pri existujúcich
nákladoch dovoľuje prežiť. Ako sa ukázalo, ani na úrovni EÚ sa neprijímajú najšťastnejšie
rozhodnutia a hlavne prichádzajú oneskorene. To, že mnohé rozhodnutia znevýhodňujú
novoprijaté krajiny, je už žiaľ tradíciou.

Neštandardná situácia si samozrejme vyžaduje aj neštandardné riešenia. A tak sa na
Slovensku stávame svedkami absolútne nezvyklej situácie. Nadnesene sa dá povedať, že
Slovensko, vzhľadom na stav dojníc, sa stáva svetovým vývozcom jalovíc, väčšinou do
Ruska. Mnohým chovateľom to pomohlo aspoň čiastočne riešiť katastrofálnu finančnú si-
tuáciu, pre niektorých to možno bude konečné riešenie. Zároveň to znamená ďalšie znižo-
vanie stavov u nás a odchod kvalitného genofondu. Výpadok týchto zvierat bude znamenať
nižšie telenie už v tomto štvrtroku a hlavne v 1. štvrtroku budúceho roka. Na druhej strane,
vzhľadom na potreby Ruska, to môže byť výhodou. Vôbec zvládnutie celého procesu okolo
nákupu sa môže hodnotiť úspešne, pretože jednania s Ruskom neboli najľahšie. Naplnenie
kontraktov môže byť paradoxne pre našich chovateľov výhodou.

Ďalšou podstatnou zmenou, ktorá sa nás bytostne dotkla je vymenovanie Ing. Vladimíra
Chovana za ministra pôdohospodárstva SR. Dovoľte, aby som mu za nás všetkých jed-
nak zblahoželal a predovšetkým poďakoval za prácu, ktorú odviezol ako dlhoročný člen a
predseda predstavenstva Slovenskej Holsteinskej Asociácie.

Pán minister, želáme ti pevné nervy a šťastnú ruku pri hľadaní tých najlepších rozhodnutí.

Ekonomická hodnota vlastností a ukazovateľov holštajnského dobytká...

Ján Huba, Zuzana Krupová, CVŽV Nitra

***Efektívne šľachtenie, spočívajúce v selekcii geneticky najlepších jedincov a ich
úspešnej plemenitbe, je aj v období krízy v sektore chovu dojníc najlacnejším postu-
pom zlepšovania ekonomiky výroby mlieka.***

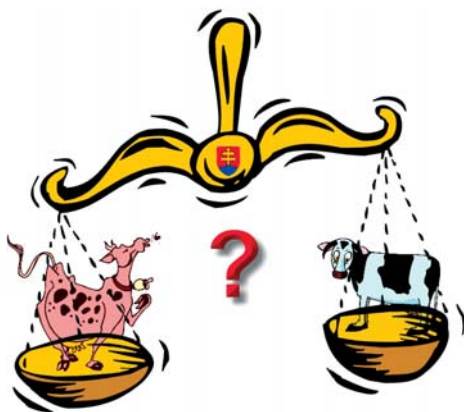
Podľa čoho však selektovať plemennice pre ďalší chov a podľa akých kritérií nakupovať in-
seminačné dávky, keď v ostatných rokoch sa s rôznym dôrazom hovorí o význame produkcie
mlieka, obsahu jeho zložiek, dlhovekosti, plodnosti, zdraví a exteriéri?

*Exaktnú odpoveď na túto otázku dáva stanovenie ekonomických hodnôt (váh) všetkých hos-
podársky významných vlastností a ukazovateľov. Keďže jednotlivé štáty (aj v rámci EÚ) sa líšia*

v systéme speňažovania mlieka, či cenovej diferenciacii pri nákupe jatočných zvierat, ako aj priemernej úrovni a premenlivosti jednotlivých ukazovateľov v populácii, líšia sa aj ekonomické hodnoty ukazovateľov medzi krajinami, dokonca aj v rámci krajín medzi stádami. Preto je veľmi dôležité stanoviť ekonomické váhy pre populáciu daného štátu, a ak je to možné, aj na úrovni stáda. Tento cieľ sme si dali aj na našom pracovisku – Ústave šľachtenia zvierat a kvality produktov CVŽV Nitra. Prvým krokom bolo vyvinutie softvéru v spolupráci s kolegami z VÚŽV Praha – Uhřetěves. Potešiteľné je, že dnes tento softvér využívame nielen v ČR a na Slovensku, ale aplikuje sa aj v Taliansku, Poľsku, Maďarsku, Slovinsku a záujem prejavujú ďalší.

Vypočítané ekonomické váhy udávajú, o koľko sa zmení (zlepší, resp. zhorší) ekonomický výsledok, ak sa daný ukazovateľ šľachtením zmení o jednotku (napr. o 1 kg mlieka, 1 g denného prírastku) pri nezmenených produkčných podmienkach.

Nami stanovené ekonomické váhy pre 17 ukazovateľov holštajnského dobytku pri normálnej (0,33 eur) a likvidačnej (0,17 eur) cene mlieka uvádzame v tab. 1. Z údajov vidíme, že pri cene 0,33 eur (takmer 10Sk) predstavuje genetické zlepšenie produkcie mlieka s priemerným obsahom zložiek ekonomický prínos (zisk) 5,35Sk na dojnicu a rok. Rozdiel do 10Sk (realizačná cena) tvoria dodatočné náklady na kŕmenie, dojenie, liečbu a ďalšie činnosti spojené s vyššou úžitkovosťou. Pri cene mlieka 0,17 eur sa zisk z genetického zlepšenia o 1 kg znižuje na 1,48Sk. *Kladná hodnota ekonomickej váhy však potvrdzuje skutočnosť, že aj pri nízkej cene sa šľachtíť na produkciu mlieka oplatí.* Ekonomická váha dlhovekosti hovorí o tom, že ak by sa šľachtením zvýšila dĺžka produkčného veku holštajnských dojníc na Slovensku o 1 rok, znamenalo by to ekonomický prínos 4507Sk na kravu ročne.

Tabuľka 1: Ekonomické váhy ukazovateľov holštajnského plemena v Sk (na jednotku/kravu/rok) pri cene mlieka 0,33 €/kg (9,94 Sk)

Ukazovateľ	
Produkcia mlieka za 305 dní (kg)	5,35
Produkcia tuku (kg)	77,35
Produkcia bielkovín (kg)	142,03
PSB (skóre)	-8865,7
Priebeh pôrodov (trieda)	-8316,56
Straty teliat pri pôrode (%)	-37,54
Straty teliat do odstavu (%)	-59,22
Plodnosť jalovic po 1. inseminácii (%)	53,87
Plodnosť kráv po 1. inseminácii (%)	453,59
Dlhovekosť kráv (rok)	4507,86
Živá hmotnosť teliat pri narodení (kg)	22,00
Živá hmotnosť kráv v dospelosti (kg)	-19,26
PDP v odchove (g/deň)	9,63
PDP vo výkrme (g/deň)	2,59
Jatočná výťažnosť (%)	147,95
Mäsnatosť (trieda)	-1083,45
Pretučnosť (trieda)	-70,84

Hodnoty uvedené v tabuľke 1 nemožno použiť pri porovnávaní dôležitosti jednotlivých vlastností, nakoľko každý ukazovateľ je vyjadrený v iných jednotkách (mlieko v kg, dlhovekosť v rokoch, počet somatických buniek v skóre, ktoré v našom prípade predstavuje 300 tis. SB v 1 ml mlieka). Aby mohli byť ekonomické váhy jednotlivých ukazovateľov navzájom porovnateľné, musia byť štandardizované, čo sa robí ich vynásobením príslušnými genetickými smerodajnými odchýlkami jednotlivých ukazovateľov. Následne sa vyjadria v percentách, čo uvádzame v tabuľke 2. Z nej vidíme, že pri cene mlieka 0,33 eur je ekonomicky najvýznamnejšou vlastnosťou produkcia mlieka (24,13 %), ako aj ďalšie ukazovatele mliekovej úžitkovosti. Ekonomicky dôležitá (takmer 10 %) je aj dlhovekosť dojníc, ich plodnosť (9,8 %), PSB v mlieku (5,5 %) a prírastky v odchove (4,2 %). Takmer zanedbateľný význam majú ukazovatele jatočnej hodnoty, čo okrem toho, že ide o špecializované mliekové plemeno, súvisí aj s nízkou cenovou diferenciáciou pri speňažovaní jatočných tiel na Slovensku. Z druhého stĺpca tabuľky vidieť, že pri cene mlieka 0,17 eur klesá relatívny význam produkcie mlieka (11,8 %) a zvyšuje sa význam plodnosti (11,3 %) a dlhovekosti kráv (12,3 %), ako aj prírastku v odchove.

Po zohľadnení genetických korelácií medzi jednotlivými ukazovateľmi je ekonomické váhy možné využiť pri tvorbe komplexných selekčných kritérií, zohľadňujúcich ekonomický význam tých vlastností, pre ktoré je stanovovaná plemenná hodnota.

V ďalšom výskumnom období sa chceme zamerať aj na výpočet ekonomických váh na úrovni stáda, čo by chovateľom, ktorí do tohto procesu vstúpia umožnilo významne zefektívniť selekciu v chovoch.

Tabuľka 2: Relatívne ekonomické váhy holštajnského dobytku (v percentách)

Ukazovateľ	Cena mlieka	
	0,33 €/kg	0,17 €/kg
Produkcia mlieka za 305 dní	24,13	11,83
Produkcia tuku	15,94	15,72
Produkcia bielkovín	22,99	20,69
PSB	5,48	4,86
Priebeh pôrodov	3,63	3,03
Straty teliat pri pôrode	0,68	1,21
Straty teliat do odstavu	0,86	1,53
Plodnosť jalovic po 1. inseminácii	0,59	1,04
Plodnosť kráv po 1. inseminácii	6,60	11,36
Dlhovekosť kráv	9,83	12,29
Živá hmotnosť teliat pri narodení	0,26	0,45
Živá hmotnosť kráv v dospelosti	2,45	4,35
PDP v odchove	4,20	7,45
PDP vo výkrme	0,89	1,57
Jatočná výťažnosť	1,23	2,17
Mäsnatosť	0,24	0,42
Pretučnosť	0,01	0,02

Fakty a fámy o kŕmení teliat...

Progressive DAIRYMAN, Dr. Mark Hill

Telatá nemajú rady potravu s jemnými časticami – FAKT!

Telatá nemajú rady jemné častice. Skôr skonzumujú viac hrubšieho krmiva a získajú väčšiu telesnú hmotnosť ako z krmiva, ktoré obsahuje veľké množstvo jemných častíc. Manipulácia s krmivom pri miešaní štartérov, presun a vrecovanie, to všetko tvorbe jemných častíc napomáha. Po domácky mleté a miešané zmesi nebudú telatá žrať s adekvátnou chuťou, čo sa prejaví na ich prírastku hmotnosti.

Nepodávajúte neupravené zrno – FÁMA!

Telatá „spracujú“ aj neupravené zrno, pretože je pre nich prirodzené potravu prežúvať. Neupravené zrno podporí nárast hmotnosti viac, ako na hrubo zošrotované, naparené alebo inak upravené zrno.

Nenahrádzajte zrno krmivom s obsahom vlákniny - FAKT!

Mladé telatá nemajú enzýmy potrebné na strávenie vlákniny. Ešte nedostatočne vyvinutý bachor je malý a teda má nedostatočnú kapacitu. Fermentácia škrobu spôsobuje tvorbu rôznych unikavých mastných kyselín, ktoré stimulujú vývoj bachora. Koncentráty na báze vlákniny ako sójové struky a otruby, alebo vlákninu ako seno, telatá nestrávia tak ako škrobové zrno. V bachore zaberú príliš veľa miesta, čím obmedzia príjem potravy. Prírastok hmotnosti sa tak zníži.

Tuky a olejnaté semená dodávajú viac energie – FÁMA!

Tuky obsahujú viac energie ako zrno. Keď sa tuky pridávajú do krmiva pre telatá, krmivo má väčšiu koncentráciu energie ako podobné krmivo bez tukov. No ukázalo sa, že pridávanie tukov do potravy teliat znižuje príjem a len zriedka vyústi do zlepšenia telesnej hmotnosti.

Väčšina krmív neobsahuje dostatok esenciálnych mastných kyselín - FAKT!

Štartéry majú prirodzene nízky podiel mastných kyselín – najmä kyseliny linolenovej. Esenciálnu mastnú kyselinu, ktorá je potrebná pre niektoré metabolické funkcie, teľa nedokáže syntetizovať. Doplnením štartérov o kyselinu linolenovú sa preukázateľne zlepšil denný prírastok hmotnosti, čo sa odzrkadilo aj v priaznivej ekonomickej bilancii.

Tieto informácie týkajúce sa jednotlivých zložiek potravy a vývoja teliat sú extraktom z mnohých odborných článkov uverejnených vo vedeckých publikáciách. Niektoré z týchto informácií sa objavujú v odborných časopisoch už vyše 50 rokov!

„Farmárske bleskovky“...

Spracoval Ing. Igor Lichanec

Slovenský rekord...

V mesiaci október tohto roku dosiahla krava ušné číslo SK000800166548 z AgroContract mliečna farma a.s. Jasová produkciu 18 130 kg mlieka, čím vytvorila nový slovenský rekord na normovanej laktácii.

Neuveriteľná je aj jej celková produkcia, za 2 laktácie nadojila 38 656 kg mlieka. Otcom tejto rekordérky je známy býk špecialista na produkciu – SILDAHL BW **DUTCH BOY**, ktorý už má na tejto istej farme ďalšiu rekordnú dcéru s denným nádojom 118,5 kg mlieka, (ktorú sme zverejnili v augustovom maxiinfe).

Táto plemennica zdedila okrem vynikajúcej produkcie aj kvalitný exteriér. Bola lineárne ohodnotená na 1. laktácii v decembri 2007, kde dostala vysoké hodnotenie 84 bodov za stavbu tela a 83 bodov za vemenó (pozri podrobné údaje a foto – kartu kravy z plemennej knihy Slovenskej Holsteinskej Asociácie). V polovici mesiaca september bola znova pripustená a už len pevne veríme, že zostane teľná a bude naďalej úspešne pokračovať v produkcii mlieka.

Aj touto cestou chceme zagratulovať všetkým z AgroContract mliečna farma a.s. Jasová, ktorí svojou starostlivosťou a odbornou prácou prispeli k výnimočnosti tejto plemennice.

Zmena genetickej bázy v USA...

V pripravovanom zverejnení odhadu nových plemenných hodnôt v USA dôjde ku zmene, ktorá je daná pravidelnou päťročnou zmenou genetickej bázy. Pre väčšinu znakov genetický trend porovnávajúci plemenné hodnoty kráv narodených v roku 2005 s kravami narodenými v roku 2000 bude rovnaký alebo mierne nižší, ako trend pri predošlej zmene bázy. V Spojených štátoch boli genetické bázy aktualizované v roku 1965, 1974, 1984, 1989, 1995, 2000 a 2005. Ďalšia zmena je preto naplánovaná na január 2010 a zahŕňa plemenné hodnoty pre mliečnu produkciu, zdravie, plodnosť, typ a ostatné znaky.

Pre zmenu bázy, ktorá bude v januári 2010 sú uvedené rozdiely plemenných hodnôt (PTA) pre holsteina podrobne v tabuľke č. 1 na strane 10.

SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA

Slovenský rekord-maximálna laktácia

Ušné číslo	Import	Narodenie	ET	MB
SK000800166548		04.02.05		
Podnik	Agrocontract mliečna farma a.s.	Plemeno	H100	
Chov	Jasová	Oddiel PK	HA	

Rodokmeň

Otec	OO	MAIZEFIELD BELLWOOD- US000002103297	MEW-004
SILDAHL BW DUTCH BOY US000017058140 BW-016	MO	BALLAND LASER DUTCHESS-TW US000014911435	
Matka	OM	ALAN ET CZ00008892181	SUM-003
SK000058455949	MM	SK000031792929	

Mlieková úžitkovosť			Celková laktácia					Normovaná laktácia					Vek		
Pl	Dátum	Potomstvo	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Biel	%	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Biel	%	rok-mes
1	03.04.07	Jalovička	541	19078	672	3,52	597	3,13	305	10948	389	3,55	331	3,02	2 - 1
2	18.11.08	Jalovička	339	19578	709	3,62	595	3,04	305	18130	660	3,64	545	3,01	3 - 9
celoživotná / priemerná			2 / 2	880	38656	1381	3,57	1192	3,08	305	14539	525	3,61	438	3,01

Exteriér

Dátum hodnotenia	Pl	Stavba	Mliečna pevnosť	Končatiny	Vemeno	Celkové hodnotenie
17.12.07	01	84 G+	70 F	78 G	83 G+	80 G+

Genetické hodnotenie

Posledná inseminácia

Dátum pripustenia: 17.09.09 CANEUF-B * TV TL

BES-015

Kgpb j©

Dalšie 100 - tisícové...

V septembri tohto roku pribudla do „Galérie 100–tisícových kráv“ nová plemennica. Ako deviata v poradí v Slovenskej republike prekročila magickú hranicu 100 000 kg mlieka dojnica ušné číslo **SK000065120832** z Poľnohospodárskeho výrobného a obchodného družstva Kočín.

Odbornej chovateľskej verejnosti je PVOD Kočín dobre známy aj ako šľachtiteľský chov holsteinského plemena, ktorý produkuje plemenné jalovice a najmä kvalitných býkov červenej variety do prirodzenej plemenitby.

Hranicu 100 ton mlieka prekročila táto krava na farme v Šterusoch už po 39. dňoch deviatej laktácie. Do 30. septembra 2009 vyprodukovala 102 824 kg mlieka, 3774 kg tuku a 3229 kg bielkovín. Porodila 10 teliat (7 jalovičiek a 3 býčky, pozri kartu kravy na strane 11). Na maximálnej 5. laktácii nadobila za 305 dní 13337 kg mlieka.

Výnimočnosť tejto plemennice dokumentuje aj jej exteriér. Lineárne ohodnotená bola v roku 2000, harmóniu utvárania všetkých znakov zovňajšku najlepšie potvrdzuje celkové bodové hodnotenie v priemere nad 80 a finálna trieda G+, ktorá ju priamo zaradila do kategórie matiek býkov. Navyše je už druhou kravou v poradí, ktorá na farme Šterusy vstúpila do Galérie 100–tisícových kráv SR. Slovenská Holsteinská Asociácia aj touto cestou blahoželá kolektívu okolo Ing. Jozefa Puváka k tomuto zvieratú.

V októbri pribudla do „Galérie 100–tisícových kráv“ ako desiata v poradí v Slovenskej republike krava ušné číslo **SK000002047848** z Poľnohospodáru Nové Zámky a.s.

Do 30. septembra 2009 vyprodukovala za necelých 8. laktácií 100 361 kg mlieka

Tab. č. 1: Genetický PTA progres (2005 – 2000 rok narodenia)

Net merit	132 \$
Proteín	6 kg
Tuk	7 kg
Mlieko	189 kg
Produkčný život	0,6 mesiaca
Somatické bunky	-0,01
Plodnosť dcér	0,0 %
Obtiažnosť pôrodov - býky	0,4 %
Obtiažnosť pôrodov - dcéry	-1,0 %
Mŕtvo narodené - býky	0,2 %
Mŕtvo narodené - dcéry	-0,4 %
Vemeno	0,85
Končatiny	0,65
Stavba tela	0,60
Úžitkový typ	0,75
Rámeč tela	0,70
Šírka hrude	0,45
Mliečny charakter	0,72
Uhol paznechtu	0,65
Postoj zadných končatín z boku	-0,11
Postoj zadných končatín zozadu	0,70
Hĺbka tela	0,57
Sklon zadku	-0,09
Šírka zadku	0,53
Upnutie predného vemena	0,88
Výška zadného vemena	1,10
Šírka zadného vemena	1,16
Hĺbka vemena	0,57
Závesný väz	0,70
Rozmiestnenie predných ceckov	0,64
Rozmiestnenie zadných ceckov	0,59
Dĺžka ceckov	-0,02
Finálne skóre	0,87

SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA
GALÉRIA 100 000 kg mlieka

Ušné číslo: SK000065120832 Import: 09.01.97 Narodenie: 09.01.97 ET: MB:

Podnik: Poľnohospodárske výrobné a obchodné družstvo Kočín Plemeno: R100
Chov: ŠTERUSY Oddiel PK: HA

Rodokmeň

Otec: OO WINE RIDGE CONCORD-ET RC TL
BURKET-FALLS NO-NOX RED-ET US000002030202
MO BURKET-FALLS BS SAVINA-ET US000014475800
CDR-001
Matka: OM ASTOR 10 VD BEEMSTER NL000511784350
JANTABEEM
MM SK000060201832 NL000516455499

Mlieková úžitkovosť

PI	Dátum	Potomstvo	Celková laktácia						Normovaná laktácia						Vek rok-mes	
			Ldňi	Mlieko	Tuk	%	Biel	%	Ldňi	Mlieko	Tuk	%	Biel	%		
1	28.03.99	Jalovička	297	7189	303	4,21	249	3,46	297	7189	303	4,22	249	3,46	2 - 2	
2	27.03.00	Býček	389	10410	400	3,84	367	3,53	305	8884	332	3,73	305	3,44	3 - 2	
3	26.08.01	Býček	331	11027	451	4,09	375	3,40	305	10346	423	4,08	353	3,41	4 - 7	
4	06.09.02	Jalovička	369	13603	407	2,99	415	3,05	305	12422	373	3,00	379	3,05	5 - 8	
5	23.11.03	Jalovička	349	14660	483	3,29	443	3,02	305	13373	436	3,26	403	3,01	6 - 10	
6	24.01.05	Jalovička	437	14877	509	3,42	432	2,90	305	13174	451	3,42	377	2,86	8 - 0	
7	14.08.06	Jalovička	394	15165	563	3,71	452	2,98	305	12631	467	3,70	372	2,95	9 - 7	
8	09.12.07	Býček	488	14672	582	3,97	459	3,13	305	10373	435	4,20	312	3,01	10 - 11	
9	04.08.09	Dvojčatá-rôzne pohlavie-jalovička	39	1221	76	6,22	37	3,03	0	0	0	0,00	0	0,00	12 - 7	
celoživotná / priemerná			9 / 8	3093	102824	3774	3,67	3229	3,14	304	11049	403	3,64	344	3,11	

Exteriér

Dátum hodnotenia	PI	Stavba	Mliečna pevnosť	Končatiny	Vemeno	Celkové hodnotenie
01.09.00	02	82 G+	81 G+	81 G+	80 G+	81 G+

Genetické hodnotenie

Dátum hodnotenia	Krajina	PH mlieko kg	PH tuk kg	PH tuk %	PH biel kg	PH biel %	Index	Rel	Hodnota
09/2005	SK	147	10	0	4	0	SPI	0,5000	726

Posledná inseminácia

Dátum pripustenia: 03.11.08 CEBIT TL * TL CAL-006 potvrdená teľnosť

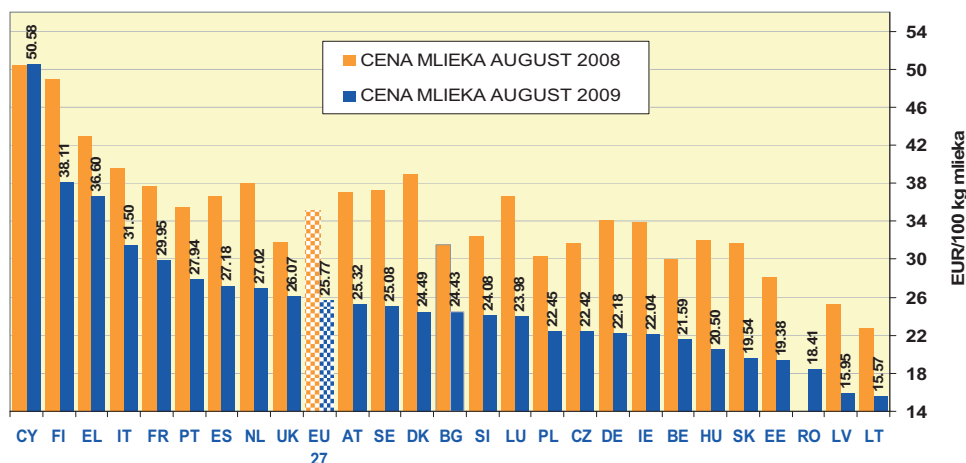
ka, 3953 kg tuku a 3227 kg bielkovín. Porodila 8 teliat (2 jalovičky a 6 býčkov). Na maximálnej 4. laktácii nadojila za 305 dní 12 350 kg mlieka. Lineárne ohodnotená bola v roku 2001, dobrú stavbu tela a mliečnu pevnosť dopĺňajú pevné končatiny (pozri kartu kravy na strane 13).

Poľnohospodár Nové Zámky a.s. patrí už viac ako 9 rokov medzi šľachtiteľské chovy holsteinského plemena. Za toto obdobie vyprodukoval množstvo veľmi kvalitného genetického materiálu, najmä býkov čiernej variety do prirodzenej plemenitby.

Slovenská Holsteinská Asociácia aj touto cestou blahožela celému kolektívu farmy Bešeňov vedenému Ing. Ladislavom Moravčíkom k tomuto zvieratú.

Porovnanie cien mlieka v EÚ 27...

Ceny surového kravského mlieka v EÚ, august 2008 – august 2009

Country	Price August 2008 (EUR/100 kg)	Price August 2009 (EUR/100 kg)
BE	21.59	21.59
BG	24.43	24.43
CZ	22.42	22.42
DK	24.49	24.49
DE	22.18	22.18
EE	19.38	19.38
EL	31.50	31.50
ES	27.02	27.02
FR	27.94	27.94
IE	22.04	22.04
IT	29.95	29.95
CY	50.98	38.11
LV	15.95	15.95
LT	15.57	15.57
LU	23.98	23.98
HU	20.50	20.50
MT	22.42	22.42
NL	31.50	31.50
AT	25.32	25.32
PL	22.45	22.45
PT	27.18	27.18
RO	18.41	18.41
SI	24.08	24.08
SK	19.54	19.54
FI	38.11	38.11
SE	25.08	25.08
UK	25.77	25.77

SLOVENSKÁ HOLSTEINSKÁ ASOCIÁCIA

GALÉRIA 100 000 kg mlieka

Ušné číslo	Import	Narodenie	ET	MB
SK000002047848		17.11.96		
Podnik	POENOHOSPODÁR Nové Zámky a.s.	Plemeno	H84,5 N 8,5 S 7,0	
Chov	Nové Zámky - Bešeňov	Oddiel PK	HB	

Rodokmeň

Otec	OO	BIS-MAY TRADITION CLEITUS US000001879085	CLE-003
CALM-ET DE001020752241 CLE-008	MO	DE000020066939	
Matka	OM	STELFO DE000000386556	STB-009
SK000056928828	MM	SK000022082828	

Mlieková úžitkovosť			Celková laktácia						Normovaná laktácia						Vek
PI	Dátum	Potomstvo	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Biel	%	Ldni	Mlieko	Tuk	%	Biel	%	rok-mes
1	24.12.98	Jalovička	390	9847	353	3,58	324	3,29	305	8246	290	3,51	270	3,28	2 - 1
2	11.04.00	Býček	311	11081	419	3,78	356	3,21	305	10986	414	3,77	352	3,20	3 - 4
3	08.05.01	Býček	406	13959	523	3,75	451	3,23	305	11327	418	3,69	363	3,21	4 - 5
4	16.11.02	Býček	368	14103	570	4,04	434	3,08	305	12350	498	4,03	374	3,03	6 - 0
5	10.01.04	Jalovička	432	13260	613	4,62	421	3,17	305	10650	485	4,55	337	3,16	7 - 1
6	30.05.05	Býček	717	17322	688	3,97	576	3,33	305	10609	394	3,71	342	3,22	8 - 6
7	25.07.07	Jalovička	511	13623	549	4,03	453	3,33	305	9736	409	4,20	315	3,24	10 - 8
8	07.03.09	Býček	223	7166	238	3,32	212	2,96	200	6784	222	3,27	199	2,94	12 - 3
celoživotná / priemerná			8 / 7	3358	100361	3953	3,94	3227	3,22	305	10558	415	3,93	336	3,18

Exteriér

Dátum hodnotenia	PI	Stavba	Mliečna pevnosť	Končatiny	Vemeno	Celkové hodnotenie
01.05.01	03	78 G	78 G	81 G+	74 F	77 G

Genetické hodnotenie

Dátum hodnotenia	Krajina	PH mlieko kg	PH tuk kg	PH tuk %	PH biel kg	PH biel %	Index	Rel	Hodnota
09/2005	SK	356	15	0	11	0	SPI	0,5130	1589

Posledná inseminácia

Dátum pripustenia: 09.05.08 SMRECANY AARON STANO LU-019 potvrdená teľnosť

Krava ako zdroj energie...

Veebro Holland, Carel de Vries, preložil a upravil Ing. Igor Lichanec

Na holandských mliečnych farmách sa začína malá revolúcia. Mliečni farmári už ďalej nebudú iba výrobcami mlieka, ale sa stanú aj producentmi energie. Kravy a maštale zohrajú v tomto prípade hlavnú úlohu.

Produkcia metánu nie je ničím novým na farme. Kravský hnoj, krmivá a ďalšie produkty vytvárajú energiu, ktorá môže po využití generovať peniaze podobne ako veterné turbíny alebo solárne panely. Holandská nadácia Courage (odvaha), ktorá podporuje inovácie na mliečnych farmách a v mliečnom priemysle, chce ísť o krok dopredu v „energeticky neutrálnej reťazi“ od kravy až po supermarket. V tejto oblasti je mliečny sektor zatiaľ na okraji inovačnej vlny.

Čo znamená „energeticky neutrálna reťaz“...

Pre farmy, mliečny a krmovinársky priemysel už nebude potrebná elektrina a plyn. Mliečny priemysel si vygeneruje energiu sám z biomasy, slnka a vetra. V tomto zmysle je známy aj výrok ministerky holandského pôdohospodárstva, ktorá pomenovala maštaľný hnoj ako „hnedé zlato“.

Je to stále len budúcnosť...?

Nie, absolútne nie! Už existujú spoločnosti, ktoré hospodária na základe bioplynu, vetrnej alebo solárnej energie.

Idea je, aby toľko mliečnych farmárov, koľko je len možné využívalo metán, biomasu, veternú a solárnu energiu pri spracovaní, transporte mlieka a na prevádzku fariem.

Holandskí mliečni farmári už dnes predávajú elektrickú energiu energetickým spoločnostiam. Prečo by táto energia mala smerovať priamo do mliečneho sektora?

Týmto spôsobom sa udržia výnosy v sektore a tieto je potom možné medzi sebou rozdeliť. Navyše tým prvovýroba vyšle pozitívny odkaz. Ak sa nám podarí ukázať spoločnosti, že dokážeme pracovať energeticky-neutrálnym spôsobom, bude to veľký bonus. Potom môžeme uviesť na etikete obalu mlieka, že sa vyrába bez použitia „vonkajšej energie“.

Carl de Vries,
Programový manažér
nadácie Courage

Takže, zelené mlieko!

Samozrejme, že na biely kartón mlieka sa potom môže „nalepiť“ zelené označenie pre ekologický výrobok! A to je veľmi dôležité. Prispeje to k spoločenskej akceptácii prvovýrobcov. Musíme byť pri tejto snahe veľmi opatrní, aby sa vytvorila vysoká úroveň dôvery a akceptácie u spotrebiteľov.

Dobry plán na papieri, ale ako je to reálnom svete?

V Holandsku sa mlieko spracováva na troch miestach. Mliečni farmári pripravujú s nadáciou Courage nové energeticky–neutrálne projekty.

Trvale problematickou oblasťou zostáva schopnosť uskladniť „zelenú energiu“ na farme, ktorá má byť v prípade potreby „dodaná“. Začal sa skúšobný experiment so super batériami, ktoré zhromažďujú energiu zo solárnych panelov na strechách maštali (čo nie je nová myšlienka). Ukončené pokusy s týmto systémom už boli v Austrálii, Anglicku a Rakúsku. Preto sa budú do Holandska dovážať oxidačno–redukčné batérie, ktoré obsahujú kvapalinu – vanádium sulfát. Tá nie je ani príliš drahá a ani agresívna voči životnému prostrediu.

Týmto spôsobom vytvoríme „fotónového farmára“, ktorý uskladní fotóny zo slnečného žiarenia vo forme elektrickej energie a to bez obmedzenia. Ten bude dodávať elektrinu na vlastnú farmu a aj do okolitej siete v okamihu, keď bude jej cena najvyššia. Musíte uznať, že je to nádherný obraz budúcnosti.

Čo je najväčšou prekážkou tohto plánu?

Nesmieme dôležitá je úloha vlády, pretože rozhoduje o daniach a aj dotáciách. Dajte si odpoveď na zásadnú otázku, ktorá znie: kam idú peniaze? Malým – v meradle, po krajine roztriešteným energeticky–zeleným projektom alebo na veľké výkonné stanice...

Pre túto chvíľu má zelená energia ešte stále nevýhody, pretože sú nevyhnutné peniaze od štátu, aby bola konkurencieschopná v porovnaní s plynom alebo ropou. Ale to všetko je a môže byť veľmi relatívne, ak cena ropy vyletí nahor. V tej chvíli sa stane zelená energia konkurencieschopnou.

Manažovanie prechodového obdobia je kľúčom k dobrej reprodukcii...

Holstein International

Výskumný tím Štátnej univerzity v Utahu pokusmi na experimentálnom stáde zisťoval, že negatívna energetická bilancia počas prechodového obdobia je zreteľným indikátorom blížiacich sa zdravotných a reprodukčných problémov.

Práce doktora Douga Hammona, odborníka na reprodukciu, ktoré publikoval pred niekoľkými rokmi, významným spôsobom ovplyvnili manažérske postupy týkajúce sa zachovania reprodukčných schopností stáda. Svoje úsilie zamerlal na využitie energetickej bi-

lancie počas obdobia pred a po otelení ako indikácie zdravotných problémov maternice. Okolo 5 až 10 percent otelení končí zadržanou placentou, zatiaľ čo klinická forma endometritídy postihuje 15 až 20 percent kráv v priebehu od 4 do 6 týždňov po otelení. Ďalších 30 až 35 percent kráv dostane subklinickú formu endometritídy v priebehu 4 až 9 týždňov po otelení. Je zrejmé, že tieto zdravotné ťažkosti vedú k posunu návratu k normálnemu reprodukčnému cyklu a často aj k problémom so zabreznutím.

Dr. Hammon so svojim tímom odobral krávam vzorky krvi, aby meral energetické metabolity a súčasne zaznamenával údaje o ich príjme sušiny 2 týždne pred a 5 týždňov po otelení. Týmto spôsobom vyhodnocoval ich energetický status počas sledovaného obdobia. Dospel k záveru, že kravy postihnuté metritídou alebo jej subklinickou formou mali narušenú energetickú bilanciu. Presnejšie, k narušeniu energetickej bilancie dochádzalo už pred otelením a dlho predtým než sa prejavili problémy s maternicou.

Zatiaľ čo väčšina kráv je voľne ustajnená, časť zvierat je umiestnená v maštali a využíva sa na vyučovanie a výskum. Maštal má 60 štandardných stojísk plus 10 boxov. Na obrázku je špičková krava Milan Floria Tess, ktorá dosiahla pri hodnotení exteriéru výslednú triedu EX 94, čím si zaslúžila miesto v samostatnom boxe.

Dbajte na príjem potravy

„Počas uplynulých rokov sme odvedli pekný kus roboty pri meraní príjmu potravy. Nebyť presných záznamov, človek by neuveril, ako prudko klesá príjem potravy jeden, dva alebo tri dni pred otelením“, vysvetľuje John Wallentine, zodpovedný za reprodukciu v stáde. „Ukazuje sa, že problémy s otelením, ketóza, mliečna horúčka a metritída výrazne prispievajú k vzniku negatívnej energetickej bilancie. Pripúšťací program v skutočnosti začína v koterci pre zasušené kravy. V tomto dôležitom období tesne pred otelením, sa snažíme, aby krmivo pred nimi bolo vždy čerstvé a tým stimulovalo príjem potravy. Snažíme sa namiešať krmnu dávku tak, aby bola pre kravy príťažlivá, chutná a aby v nej bolo čo najviac energie.“

Medziobdobie kratšie ako 399 dní

Tento prístup sa odzrkadlil aj vo výsledkoch, ktoré na experimentálnej farme v Utahu dosiahli, pretože 170 kráv malo priemerné medziobdobie 399 dní, čo je pozoruhodný úspech, najmä v experimentálnom stáde. „To je z časti dôvod, prečo nechceme mať v stáde elitné matky býkov, pretože tie sa využívajú najmä na produkciu embryí a oocytov. Uprednostňujeme koncentrovať sa na funkčný typ. Naším cieľom je vytvoriť dobré, jednoliate stádo od hlavy až po päť.“

Monitorujte ich stav

Popri snahe o maximálny príjem potravy, aké iné kroky by mal zahŕňať manažment v prechodovom období? „Dbajte o to, aby kravy žrali čo najviac a pozorne sledujte ich stav,

to je kľúč k reprodukčnému programu," hovorí John Wallentine. „U nás prvých desať dní po otelení meriame ich teplotu, aby sme zistili, či kravy nemajú príznaky metritídy. A ak máme akékoľvek podozrenie, pokračujeme v meraní teploty i dlhšie. Naším cieľom je, aby kravy boli pripravené na prvé pripustenie 45 dní po otelení. Takže všetky zvieratá s prejavmi ruje v intervale 45 až 60 dní po otelení pripúšťame. Zvieratá, ktoré neprejavia príznaky ruje do 70 dní, synchronizujeme. Priemerný počet dní v stáde do prvej inseminácie je 71 dní. Ak krava nezabrezne po 3 alebo 4 insemináciách a stále nie je gravidná, vložíme do nej embryo. S týmto postupom máme veľmi dobré výsledky.

Niekoľko rád, ako optimalizovať výživnú hodnotu krmných dávok...

Progressive DAIRYMAN, Dr. Gary Asche

Ekonomické možnosti a miera zisku dnešných mliečnych fariem sú oveľa limitovanejšie ako v minulosti. Keďže krmivo predstavuje veľkú časť výrobných nákladov, nastal čas pozrieť sa, čo by nám pomohlo výživu zvierat optimalizovať.

Vhodným miesto kde začať, je zamerať sa na niektoré drobné detaily, ktoré zlepšia konverziu krmiva na mlieko. Napríklad, ak zabezpečíme, aby zrno bolo primerane jemne pomleté, dokážeme zlepšiť jeho využitie bez toho, že by sme narušili funkciu bachora. Rovnako, ak budeme mať v dávke dostatok rozpustného proteínu v správnom pomere so škrobom, prispějeme k optimálnej produkcii mikrobiálneho proteínu v bachore. Zvážme pridávanie doplnkov ako sú kvasnice, mikrobiálne prvky a ionofóry, ktoré zlepšujú účinnosť bachora a celého zažívacieho traktu v prospech produkcie mlieka.

Krátkodobé úspory, dlhodobé problémy

Jedny z najdôležitejších živín v krmive sú vitamíny a stopové prvky, pretože podporujú celý rad rôznych telesných funkcií. Enzymové zložky sú dôležité z hľadiska celkového metabolizmu, reprodukcie a imunity. Antioxidanty chránia bunky pred oxidačným poškodením. Ak úplne vylúčime vitamíny a stopové prvky z krmneho programu, dosiahneme krátkodobé úspory. No z dlhodobého pohľadu, ich absencia v krmive vyvolá oveľa viac problémov, riešenie ktorých si vyžiada podstatne vyššie náklady, ako tie, čo sme predtým ušetrili.

Zoznam potenciálnych problémov je dlhý: znížená produkcia mlieka, zhoršená kvalita paznechtov, krívanie, ťažkosti s fertilitou, kratšia životnosť kráv, menšia účinnosť vakcinač-

ných látok a ďalšie. Na ich odstránenie budeme potom potrebovať nemálo času. Preto ak znížime hladinu obohatenia krmiva vitamínmi a minerálmi, nastavme ju tak, aby sa pri nej vyššie uvedené problémy nevyskytovali. Jedným z dobrých príkladov je fosfor: V porovnaní s praxou z pred 5 – 10 rokov, krmivo s nižšou hladinou fosforu možno podávať bez ovplyvnenia dojivosti.

Výskum pre prax

Existuje niekoľko nových, už overených technológií, ktoré pomáhajú kravám konzumovať dávky optimalizované pokiaľ ide o obsah živín a náklady. Jednou z najnovších je používanie systému na zostavenie krmných dávok, ktorý zohľadňuje mieru a rozsah trávenia v bachore. Systém dokáže predpovedať množstvo vytváraného mikrobiálneho proteínu a pomáha dosiahnuť cenovo efektívne krmné dávky.

V posledných rokoch sa veľa úsilia vynaložilo aj na výskum, ktoré aminokyseliny obmedzujú produkciu mlieka. Za najviac limitujúce sa považujú lyzín a metionín, v závislosti od typu objemového krmiva. To je zásadná informácia pre určenie efektívneho bajpasu bachora alebo chránených aminokyselín a využitie najvhodnejších bajpasových proteínov.

Výrobcovia mlieka môžu využiť tieto nové poznatky, ak budú chcieť, buď na úspory nákladov na krmné dávky, či na zlepšenie produkcie mlieka alebo účinnejšiu konverziu krmiva na mlieko. Ďalším prínosom podávania bajpasových aminokyselín je, že hladina proteínu v dávke sa obvykle zníži, v dôsledku čoho vyprodukovaný hnoj menej poškodzuje životné prostredie, pretože obsahuje menej čpavku a dusíka.

Pravdaže, nie všetky aplikácie výskumu sú nové. Analýze vláknitých zložiek v objemovom krmive sa venuje intenzívna pozornosť už mnoho rokov. Vyhodnocovanie stráviteľnosti čiastočiek vlákniny, ako je neutrálna detergentná vláknina (NDF), môže pomôcť pri určovaní stráviteľnosti objemového krmiva všeobecne. Testy prebiehajú tak in vitro ako aj in situ vložením vzoriek objemového krmiva do dacronových (samorozpuštných) vriec a ich umiestnením v bachore kravy cez sondu. V stádach, ktoré majú problémy dosahovať vysokú produkciu mlieka, tieto štúdie môžu pomôcť identifikovať nekvalitné objemové krmivá.

Ako dosiahnuť správnu krmnú zmes

Na úspech krmného programu vplýva mnoho faktorov. Tým, že budeme venovať pozornosť malým, často prehliadaným detailom, môžeme pripraviť krmivo, ktoré sa postará o rýchlu návratnosť vstupných nákladov.

V prvom rade si overme, či krmivo správne miešame a podávame, a či sa zloženie krmnej dávky, ktorú kravy konzumujú, zhoduje s tým, čo sme pripravili na papieri. Väčšina prípravkov živín je na báze sušiny, takže variácie v obsahu sušiny neovplyvňujú celkový príjem živín. Aby to naozaj platilo, je potrebné často monitorovať obsah sušiny v krmnej dávke a v objemovom krmive, aby sa zabezpečilo, že krmné dávky skutočne poskytujú kravám správne živiny. Malé odchýlky (2 až 5%) v obsahu sušiny v objemovom krmive, tvoriace 40 až 60% krmnej dávky, môžu spôsobiť veľké zmeny v živinách, ktoré kravy dostávajú.

Primerané miešanie je tiež mimoriadne dôležité – treba dodržať stanovené poradie jednotlivých zložiek. Nadmerné miešanie môže spôsobiť dva problémy: Veľkosť častíc sa príliš zredukuje, čo znižuje množstvo efektívnej vlákniny v objemovom krmive. Na druhej strane, nedostatočné miešanie je príčinou toho, že výsledná zmes je nerovnorodá. Každý výrobca

miešacích zariadení odporúča čas miešania, potrebný na to, aby zmes po pridaní všetkých zložiek bola homogénna. Preto je vhodné používať merač času s bzučiakom.

Preplňanie miešacích zariadení je ďalšou bežnou chybou. Výsledkom je nerovnorodá zmes. Ak používame zariadenie, ktorá seno rozseká, treba kontrolovať ostrie a stav nožov a pravidelne ich brúsiť alebo vymieňať.

Existuje jednoduchý spôsob, ako preveriť rovnakosť zmesi: v miešarni krmív odoberte vzorky TMR na začiatku, uprostred a na konci miešania a potom preosiatím skontrolujeme množstvo krmiva na hornom, strednom a dolnom site. Množstvá krmiva by mali byť zhodné.

A nakoniec, venujme pozornosť stratám spôsobeným nevhodnými podmienkami počas miešania. Ak pripravujeme zmes v krmných vozoch vonku vo veternom počasí, veľkú časť jednotlivých zložiek môže vietor odviať, pričom vitamíny, minerály a pridávané liečivá patria medzi najdrahšie komponenty zmesi.

Tým, že sa sústreďíme na detaily okolo krmenia – čo dávame do krmnej dávky, ako ju pripravujeme a podávame – môžeme optimalizovať výživnú hodnotu krmiva, a tým aj pozitívny dopad na náš bankový účet.

Odchov teliat a jalovíc zameraný na špičkovú produkciu...

Progressive DAIRYMAN, Dr. Dave Lahr

Teľa sa rodí s veľkým genetickým potenciálom na celý produkčný život. No existuje veľa faktorov, ktoré limitujú jeho dlhovekosť v stáde a tým aj ekonomickú návratnosť vlozenej investície. Mať pod kontrolou tieto faktory pomocou dobre zostaveného programu odchovu teliat a jalovíc vám umožní zabezpečiť maximálnu celoživotnú produkciu.

Stanovte si ciele rastu

Je dôležité stanoviť si primerané ciele rastu, monitorovať vývoj zvierat a podľa potreby program odchovu upravovať. Jalovice sú najvýkonnejšie v ranom veku, takže stanovte si cieľ, že vyše 50 percent telesnej výšky by mali jalovice dosiahnuť v priebehu prvých šiestich mesiacov života. Pokiaľ ide o hmotnosť, jej nárast by mal byť rovnomerne rozdelený počas celého vývoja zvierata. Jalovice by mali mať pri prvom pripústení najmenej 12,5 mesiaca a oteliť sa v 22 mesiacoch veku. To sa dá dosiahnuť dôsledným sledovaním ich zdravia, prostredia, v ktorom žijú, manažmentu a výživy. Jalovice, ktoré nedostávajú optimálne krmné dávky majú oneskorený estrus a otelia sa až po 24 mesiacoch svojho života. To zvyšuje náklady na krmivo, skracuje produkčný vek a zvyšuje počet vyradených zvierat v stáde.

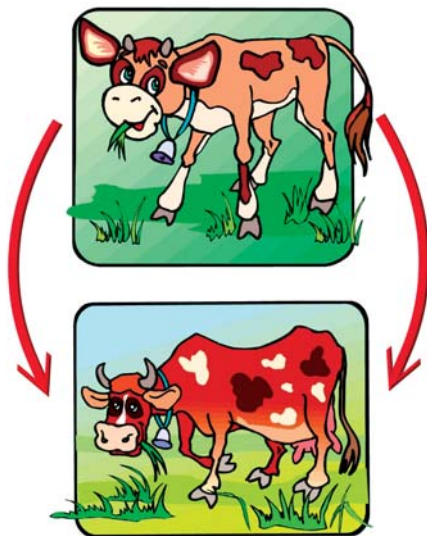
Jalovice by sa mali pripúšťať, keď dosiahnu 60 percent hmotnosti dospelaj kravy. Aj tu si stanovte ciele: Krmte a starajte sa o jalovice tak, aby medzi 13 až 15 mesiacom veku

dosiahli 400 až 435 kg a na kohútiku merali 127 až 130 cm. Ak chcete, aby sa otelili pred 24. mesiacom veku, ich vývoj musíte urýchliť pred pripustením.

Pre optimálny rast – vyššie uvedenú výšku a proporcionálny vývoj kostí – musia mať jalovice primeranú telesnú kondíciu. Zvieratá s nadváhou majú zníženú produkciu mlieka, redukovanú mieru zabrezávania a zvýšený sklon k problémovým pôrodom. Stanovenie cieľa, aby jalovice, ktoré zaradíte do stáda, dosiahli maximálnu výšku a hmotnosť bez akumulácie nadbytočného tuku sa prejaví v racionalizácii nákladov a pomôže jaloviciam uchovať si svoj genetický potenciál.

Vytvorte si plán

Ak už máte stanovené ciele, ďalším krokom bude vytvoriť plán výživy, ktorý umožní vašim teľatám a jaloviciam dané ciele dosiahnuť. Zásada: „Plánujte svoju prácu a pracujte podľa plánu“, nech je vašim mottom na dlhej ceste k dosiahnutiu optimálneho zdravia pre vaše teľatá a jalovice a ich prípravu na špičkovú produkciu mlieka.

Niekoľko odporúčaní na výživu v jednotlivých fázach vývoja

• Od narodenia po odstavenie

Teľatá musia dostávať dostatočné množstvo kolostra hneď od prvej chvíle po narodení. Kolostrum im poskytuje imunoglobulíny a iné imunitu stimulujúce látky, ktoré zvyšujú odolnosť voči chorobám a infekciám. Priemerne veľkému holsteinskému teľatu podajte 4 litre kolostra čo najskôr po narodení. Potom čo teľa samo vypilo z fľaše isté množstvo, treba doplniť zvyšok núteným napájaním pomocou podávača tekutých krmív. Nespotrebované kolostrum zamrazte a uchovajte pre teľatá, ktorých matky nebudú produkovať kvalitné kolostrum. Vyvážený program zasušenia kráv pozitívne ovplyvní kvalitu kolostra, čím sa zlepší zdravie i budúca produkcia novonarodeného teľaťa.

Výskumom sa zistilo, že teľatá najlepšie rastú pokiaľ dostávajú mlieko do piatich týždňov života. Preto im podávajte pasterizované plnotučné mlieko alebo kvalitnú mliečnu náhradku. Ošetrovateľ má kontrolovať teplotu nápoja (35–41°C) percento tuhých častíc (12,5 až 13,5%) a kalorický príjem vzhľadom na teplotu okolia. Ku koncu päťtýždňového obdobia by teľatá mali prejsť na suché krmenie. Do 65. dňa života by zdravé teľa malo zdvojnásobiť svoju pôrodnú hmotnosť.

Vyšší príjem štartéra znamená rýchlejšiu mieru rastu. Udržujte štartér v čerstvom stave podávaním malých dávok a odstráňte nespotrebovaný zvyšok. Teľatá odstavujte, keď skončia s 1 kg alebo viac štartéru denne, zvyčajne medzi štyrmi až šiestimi týždňami veku.

Uvedomte si, že ak podávate teľatám iba mlieko, nestimulujete vývoj bachora, ktorý potrebuje kombináciu bachorových baktérií, vody a fermentovateľných uhlohýdrátov. Keď sa prejde na štartér, dostane sa do bachora škrob podporujúci fermentáciu. A keďže baktérie v bachore môžu rásť iba vo vhodnom tekutom prostredí, je potrebné denne zabezpečiť dostatočné množstvo vody. Podávanie neupraveného sena alebo iných zložiek s vysokým obsahom vlákniny skôr, ako teľatá začnú konzumovať primerané množstvo štartéra, vývoj bachora spomaľuje.

• Odstavenie do troch mesiacov

Odporúča sa skoré odstavenie teliat, pretože to značne zredukuje náklady na krmivo i prácu. Kvôli optimálnemu zdraviu, rastu i ekonomickej stránke odchovu, postarajte sa, aby príjem štartéra bol čo najskôr maximálny. Teľatá, ktoré skonzumujú menej ako 1 percento svojej hmotnosti by sa nemali odstaviť, kým sa ich príjem potravy a celkový vývoj nezlepší. Odstavenie teliat starších ako 8 týždňov viditeľne zvýši náklady na krmivo bez toho, že by sa to prejavilo na ich vývoji.

Odchov teliat

Miera rastu mladých teliat závisí od príjmu štartéra. Nízka kvalita alebo nechutné krmivo znižuje príjem potravy, spomaľuje vývoj bachora a nepriaznivo ovplyvňuje rast zvierata. Siláž, pasenie alebo druhotné produkty s vysokou vlhkosťou sa neodporúčajú pred dovŕšením štvrtého mesiaca, pretože mladé teľa nemôže konzumovať primerané množstvo sušiny, aby uspokojilo svoje potreby výživy. Preto kvalitné a chutné krmivo je mimoriadne dôležitou zložkou úspešného odchovu jalovic a ich úspešného zaradenia do stavu kráv.

• Tri mesiace pred pripustením

Cieľom v tomto období je vývoj stavby tela zvierata a výšky, nie tuku. Rastúca jalovica už dokáže v potrave využívať aj vlákninu a limitované množstvo zrna. Kvalita objemového krmiva bude určovať množstvo skonzumovaného zrna a proteínu pridávaného do krmnej dávky. Zabezpečte minimálne 15 – 18 percent surového proteínu a dostatok zdrojov energie, minerálov a vitamínov na podporu priemerného denného prírastku 0,9 až 1,2 kilogramu. Ak jalovice s hmotnosťou nižšou ako 200 kg dostávajú v krmnej dávke primerané množstvo proteínu, dokážu pribrať vyše 1 kg bez narušenia telesnej kondície.

Krmná dávka sa má skladať z kukurice, ovsa, alebo iných zrnín, doplnená kvalitnými peletovanými prídavkami. Ak používate nepeletovaný proteín a zdroje minerálov, dbajte na to, aby v krmive nedošlo k ich separácii. Vždy sa postarajte o dodávku čerstvej, čistej vody.

Využívanie výrobkov z kukurice v krmných dávkach jalovic sa osvedčuje a často vedie k úspore nákladov na krmivo. Ak sa rozhodnete pre túto cestu, je dôležité poznať pomery jednotlivých kľúčových zložiek výživy, aby ste využili výhody týchto ekonomických zdrojov energie, proteínu, fosforu a iných živín. Tieto výrobky je potrebné vyvážiť objemovým krmivom, aby sa dosiahla ich maximálna účinnosť. Otestujte si všetky produkty z hľadiska výživnej hodnoty a (v prípade podozrenia) aj na plesne, kvasnice a mykotoxíny.

Medzi tretím a deviatym mesiacom tkanivo vemena rastie trikrát rýchlejšie ako ostatné tkanivá tela jalovice. Ak počas tohto obdobia budeme kŕmiť jalovice na optimálny rast, môžeme pri prvej laktácii dosiahnuť až o 1500 kg vyššiu dojivosť.

60 dní pred pripustením

Starajte sa o jalovice tak, aby sa denný prírastok počas tohto obdobia pohyboval medzi 0,8 až 0,95 kg. Cieľom je telesná kondícia, ktorú chcete dosiahnuť pri otelení. Je to dôležité, pretože v ranej laktácii jalovice nedokážu skonzumovať dostatok potravy, aby pokryli potreby svojho organizmu na udržanie jeho funkcií, rast a produkciu mlieka. Primeraná kondícia pred otelením pomôže zvieratám dosiahnuť pozitívnu energetickú bilanciu skôr. Skôr sa prejavia i príznaky ruje a zlepší sa aj miera zabrezávania.

Je veľa možností ako zostavovať kŕmne dávky použitím zŕnín, objemového krmiva, vedľajších produktov pri spracovaní základných surovín, zdrojov proteínu alebo premixov. Minerály a vitamíny hrajú podstatnú úlohu pri zabezpečení vývoja kostry a príslušných rezerv minerálov pre dosiahnutie dlhovekosti.

Dajte si pozor na kokcidiózu – červenú úplavicu – hnačku vyvolanú črevnými parazitmi. Ohrozuje rast, redukuje využitie prijímanej potravy a potláča imunitný systém. Ionofóry a iné kokcidiostatiká sú účinné nástroje na zvládnutie ochorenia, ak sa aplikujú správnym spôsobom.

30 až 60 dní pred otelením

Počas posledných dvoch mesiacov gravidity by jalovice mali priberať 0,85 až 1 kg denne. Snažte sa, aby dosiahli 85 až 90 percent hmotnosti dospeljej kravy. Jalovice by mali stále rásť, no udržiavať si pritom správnu telesnú kondíciu. Plod teľaťa rýchlo rastie a preto vyvážená kŕmna dávka je dôležitá tak pre zdravie matky i teľaťa.

Vysokoteľné jalovice sa v tomto štádiu zvyčajne preradia do stajne so zasušenými kravami, no ak je to možné, treba ich držať oddelene. Ak nie, zabezpečte pre nich dostatočne veľký priestor, o šírke minimálne 90 cm na jedno zviera.

30 dní pred otelením

Tri až päť týždňov pred otelením, podávajte jaloviciam prechodné kŕmne dávky. Potreba proteínu a energie sa v tomto období podstatne zvyšuje – plod rastie a pokračuje aj vývoj mliečnych žliaz. Kŕmna dávka by mala podporovať vývoj papíl v bachore a poskytnúť mikróbom, ktoré sa v ňom nachádzajú, dostatok času, aby sa prispôsobili zmenám v zložení predchádzajúcich kŕmnych dávok a prídavkov na laktáciu z hľadiska koncentrácie energie a proteínu.

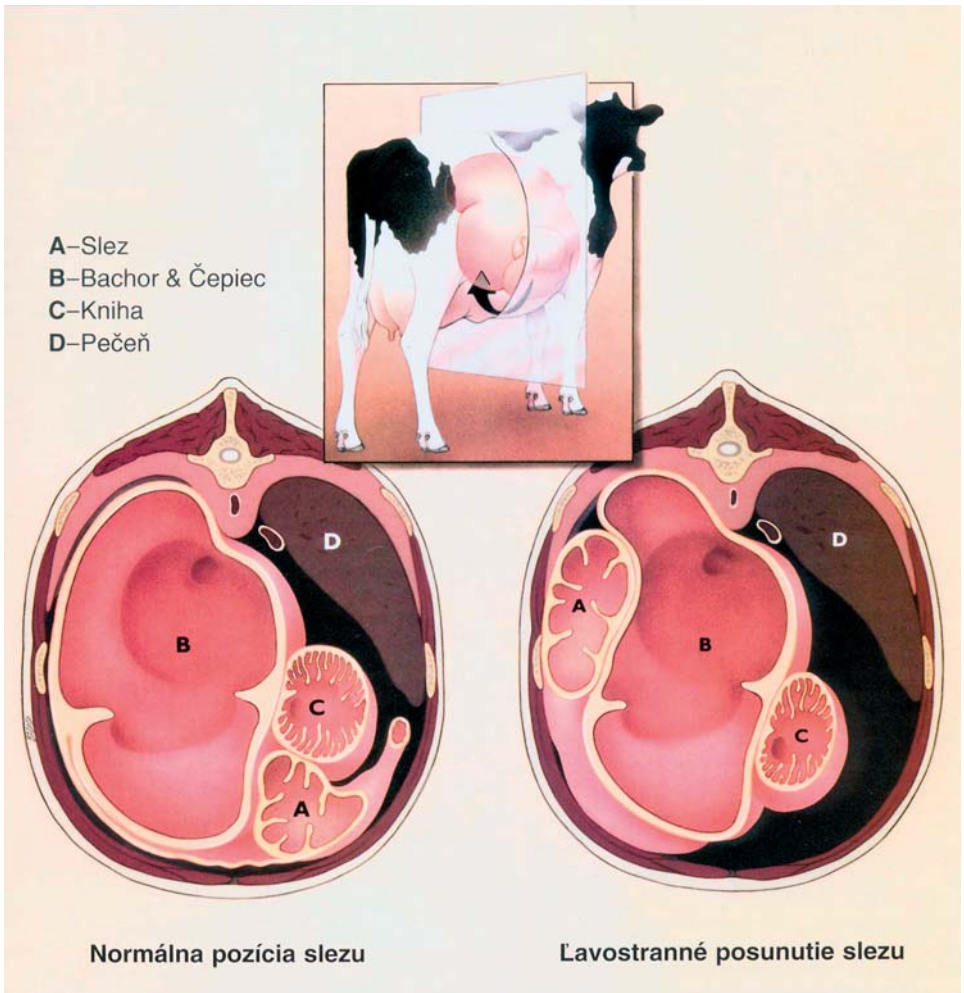
Pred otelením sa vyvarujte nadmerného podávania sodíka, pretože môže prispieť k opuchu vemena. V tejto etape je potrebné skontrolovať, či sa u zvierat nevyskytujú vši a červy. Prekonzultujte so svojim veterinárom možnosť celkového očkovania a program starostlivosti o zdravie pred a po otelení.

Odchov jalovic od narodenia po otelenie vyžaduje veľa starostlivého plánovania a húževnatej práce. Ak zvládnete ich rast, výživu a zdravie majú pritom na zreteli aj krátkodobé a dlhodobé vplyvy na ekonomiku, dosiahnete, že vaše kravy budú mať vysokú úžitkovosť po celý svoj život.

Repozícia slezu...

Ing. Ivan Hrica, MVDr. Ivan Kohút

V tomto období prebiehajú na mnohých chovoch bonitácie, na ktorých chovatelia hodnotia výsledky svojej práce za uplynulý plemenársky rok. Začiatkom októbra sa bonitácia konala aj na šľachtiteľskom chove holsteinského plemena na PDP Veľké Uherce. Stalo sa už tradíciou, že na tomto podniku má veľmi vysokú profesionálnu úroveň. Iste k tomu pri-

spievajú aj dosahované výsledky, a to napriek obrovským problémom v agrosektore, hlavne však v sektore mlieka.

Pri 252 uzavretých laktáciách dosiahli úžitkovosť 9003 kg. Na 1. laktáciách (117) dosiahli výborných 8457 kg, čo je o 522 kg mlieka viac ako rok predtým. Pozoruhodnejší je aj vek pri otelení 24 mesiacov a 4 dni. Pozitívne výsledky sú výslednicou výbornej manažérskej práce vedenia podniku, zootechnickej a veterinárnej služby. K tomu sa pridružilo aj to najpodstatnejšie: výrazne zlepšená kvalita objemových krmovín. Takto pozitívne by sme mohli pokračovať aj s ďalšími údajmi, tieto sú však zatiaľ samotnou realitou na trhu s mliekom. K neradostnej situácii, ale hlavne k podávaným správam sa rozvinula bohatá diskusia. Jednou so zaujímavých a veľmi poučných bola informácia súkromného veterinárneho lekára Ivana Kohúta o zverozdravotnej situácii v chove. Zaujímavá bola aj tým, že sa zaoberala riešením problémov v súvislosti s dislokáciou slezu (SHA sa už tiež venovala tejto problematike v článkoch maxiinfo august 2002 a miniinfo november 2003).

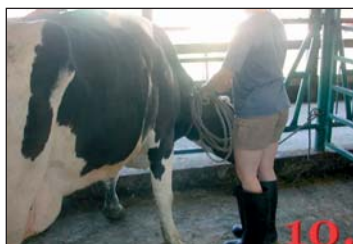
Priznajme, že naše skúsenosti s riešením tejto problematiky v praxi sú ešte nedostatočné. Ak si uvedomíme, že odborná literatúra uvádza, že posunutie slezu postihuje priemerne 2 % kráv, v niektorých obdobiach a stádach až 25% kráv, musíme zvládnutiu problematiky venovať zvýšenú pozornosť. Myslím, že PDP Uherce môžu byť v tomto smere inšpiráciou. Aby sme sa mohli s Vami aspoň čiastočne podeliť o skúsenosti, požiadali sme MVDr. Kohúta, aby nám ich pre Vás sprostredkoval.

Takže čo hovorí doktor Kohút?

„ Dislokácia slezu je pomerne časté ochorenie vyskytujúce sa u dojníc. V chovoch, kde nie je zaistená kvalitná a vybalancovaná krmná dávka dosahuje chorobnosť tohto ochorenia až 15%.

Poznáme ľavostrannú a pravostrannú dislokáciu slezu. U prevažnej väčšiny dojníc sa vyskytuje ľavostranná dislokácia slezu (LDS). LDS je možné ošetriť konzervatívne alebo chirurgicky. Najjednoduchšia konzervatívna metóda je repozícia slezu váľaním. Jej nevýhoda je vysoká miera recidív. Vylepšením tej-

to metódy sa stala perkutánna fixácia slezu za pomoci kolíčkov tzv. Grymer–Sternerovej sutury. Dojnica sa povalí a fixuje v chrbtovej polohe. Slez sa reponuje balotážou z ľavej strany na pravú. Miesto fixácie slezu sa vyholí a dezinfikuje asi 10 cm kaudálne od mečovitej chrupavky a mierne od linea alba. Pomocou Grymer–Sternerovho trokára sa aplikujú 2 Grymer–Sternerové sutury do slezu, ktorý sa takto zafixuje cez roličku obvazu. Správnosť zavedenia trokára do slezu si skontrolujeme pomocou úniku plynu so špecifickým zápachom.

Ja v mojej praxi nepoužívam Grymer–Sternerovú suturu, ale používam suturu od nemeckého výrobcu – Dr. Fritz. Je to vlastne jeden väčší kolík s dvomi vláknami, a tak namiesto dvoch vpichov robím len jeden (na rozdiel ako to vidíte na obrázkoch). Tento kolík sa používa pri laparoskopickej metóde LDS podľa Janowitzza. Po vykonanom úkone je dôležitá následná starostlivosť o pacienta. Každodenné meranie teploty po dobu troch až štyroch dní. U väčšiny pacientov nebola potrebná antibiotická terapia. Na druhý deň po vykonanom úkone aplikujem dojniciam 20 až 25 litrov vlažnej vody s monopropylénglykolom a probiotikami pomocou bachorovej sondy a špeciálnej pumpy. Tento nápoj podávame 3–4 dni. Pri absencii tohto nápoja sa mi stávalo, že reponovaný slez sa odtrhol a vrátil späť na ľavú stranu. Sutura s roličkou obvazu odstránime o 3–4 týždne.

Po úspešnom zákroku sa dojnica veľmi rýchlo dostáva do telesnej aj produkčnej kondície a naďalej ostáva v stáde.“

Možno budete súhlasiť, na prvý pohľad sa to zdá jednoduché, skrývajú sa však za tým bohaté vedomosti a praktické skúsenosti.

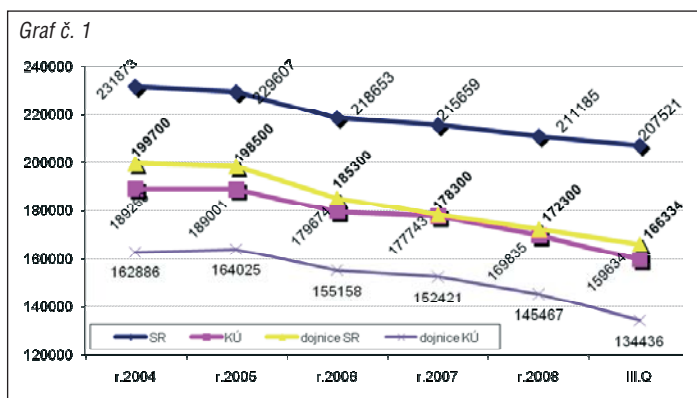
Vážení chovatelia, ako sa s týmto problémom vysporadúvate Vy? Nestrácajú Vaše zvieratá hmotnosť, neprodukujú menej mlieka? Jednou z príčin môže byť aj posunutie slezu a ak sa zistia typické hvízdavé alebo žbĕkotavé zvuky v posunutom žalúdku, diagnóza je jasná.

Ďakujem MVDr. Ivanovi Kohútovi za jeho podelenie sa o cenné skúsenosti.

Rok 2009 v kontrole úžitkovosti hovädzieho dobytku...

Ing. Štefan Ryba, Ing. Marta Dianová, PS SR, š.p.

Pokiaľ sme rok 2008 nazvali úspešným pre väčšinu chovateľov, tak pre tento posledný, ktorý bilancujeme je charakteristická nízka stabilita výroby a veľké kolísanie cien jednotlivých komodít. Uvedená skutočnosť ovplyvňuje vývoj stavov hovädzieho dobytku, hlavne kráv na Slovensku, čo sa samozrejme prejavuje aj v kontrole úžitkovosti (graf č. 1).

Pozitívne môžeme hodnotiť, že napriek absolútnemu poklesu stavov kráv v kontrole úžitkovosti, je percento zapojenia stále na vysokej úrovni t.j. 80,82 % z počtu mliekových kráv chovaných v SR.

Najvyšší pokles podľa štatistiky bol zaznamenaný v krajoch, kde je najviac zastúpený mliekový

typ dobytku (graf č. 3). V Prešovskom kraji, kde je pokles minimálny o -0,60% (tab. č. 1), je situácia diametrálne odlišná v porovnaní s Trnavským krajom, kde je tento pokles na úrovni -7,37% t.j. -2 387 ks kráv.

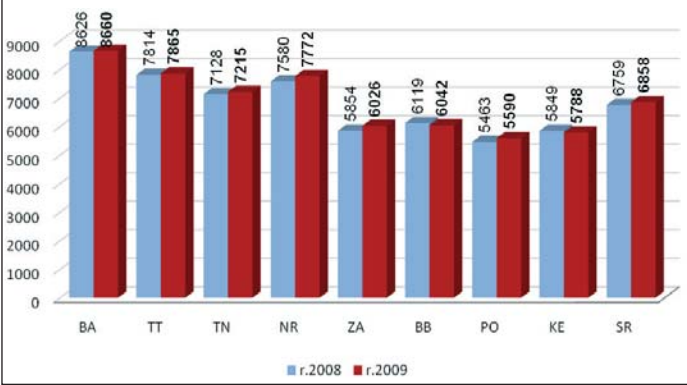
Celkovo bola v kontrolnom roku 2008/2009 dosiahnutá úžitkovosť 6 858 kg mlieka, 4,09% tuku, 281 kg tuku, 3,24% bielkovín, 223 kg bielkovín, vek pri I. otelení bol 29 mesiacov a 4 dni a po prvý krát bol počet uzavretých normovaných laktácií pod sto tisíc 99 122 (minulý rok bola dosiahnutá úžitkovosť 6 759 kg, čo predstavuje medziročný nárast o +99 kg).

V rámci jednotlivých krajov SR, je rozdielna úroveň vo vývoji dosahovanej úžitkovosti (graf č. 2), ktorú v nemalej miere ovplyvňuje zastúpenie úžitkového typu v jednotlivých krajoch.

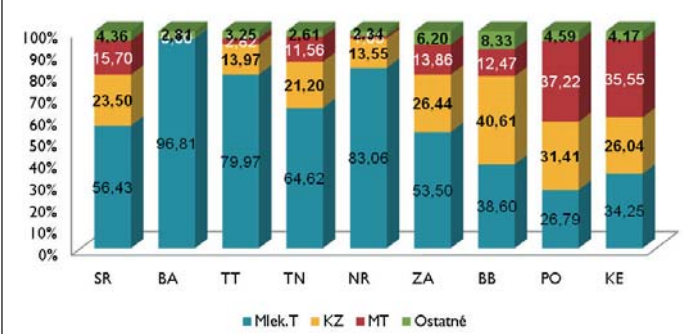
Tab. č. 1

	BA	TT	TN	NR	ZA	BB	PO	KE
31.12.2008	6820	32370	19553	29373	31168	33502	37916	20483
31.09.2009	6473	29983	18831	27333	30537	31987	37690	20044
%	94,91	92,63	96,31	93,05	97,98	95,48	99,40	97,86

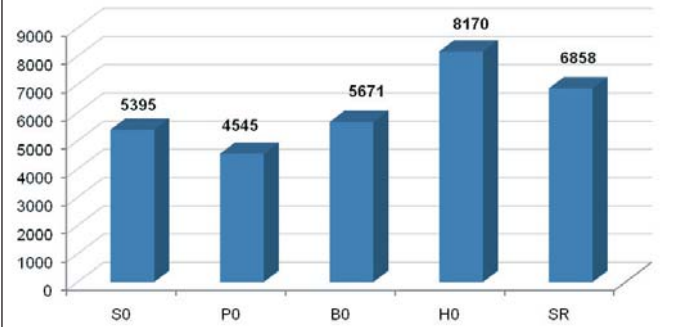
Graf č. 2

Graf č. 3

Graf č. 4

predstavuje pokles o -5,09%. Spolu za všetky laktácie sme zaznamenali medziročný nárast úžitkovosti len o +18 kg (z 5377 na 5395kg). Priemerný vek kráv pri I. otelení v porovnaní s minulým rokom klesol o 20 dní a aktuálne dosahuje úroveň 31 mesiacov a 4 dni.

Pribudol nám ďalší kraj (Žilinský), kde bola prekročená hranica šesť tisíc kg mlieka a iba v jednom kraji (Košický) sme zaznamenali pokles úžitkovosti (o -61 kg mlieka).

Z grafu č.3 je zrejme, že mliekový úžitkový typ dobytka má prevahu v BA, TT, NR a TN kraji a naopak najnižšie zastúpenie má v PO a KE kraji.

Pri porovnaní s minulým rokom, nám klesol podiel mliekového dobytka na Slovensku o -1,24%, na čo určite vplyva v nemalej miere dlhodobý vývoj nákupnej ceny mlieka.

Nasledujúci graf č.4 prináša vývoj dosahovanej úžitkovosti pre populáciu hlavných, uznaných plemien na Slovensku v ich čistokrvnej forme.

Slovenské strakaté – v porovnaní s minulým rokom poklesli stavy kráv s najvyšším podielom krvi tohto plemena o -909 kusov (16 947 ks), čo

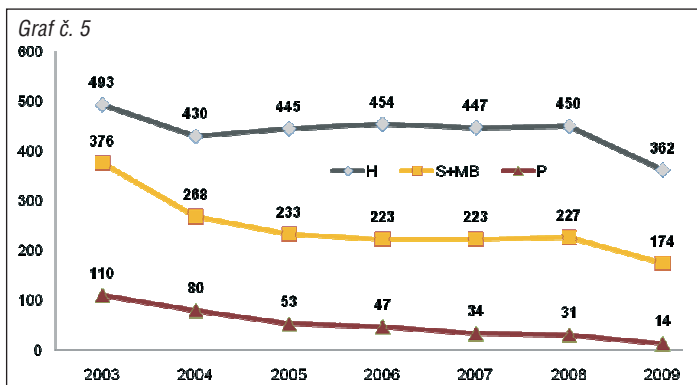
Spolu za všetky laktácie u plemena (nad 50% S) sme zaznamenali medziročný nárast úžitkovosti +39kg (z 5389 kg na 5428 kg).

Pinzgauské plemeno – dlhodobu alarmujúci nízky stav kráv, s podielom krvi 87,5% a viac pinzgauského plemena, 1293 ks sa v porovnaní s minulým rokom ešte znížil o – 363 kusov, zníženie predstavuje –21,92%. Priaznivejšie sú dosahované výsledky úžitkovosti. Medziročný nárast predstavuje spolu za všetky laktácie +147 kg, čo predstavuje nárast úžitkovosti +3,34%. Priemerný vek pri I. otelení pinzgauského plemena je aktuálne 33 mesiacov a 22 dní. Je to cca o 1 mesiac menej ako minulý rok.

Medziročný nárast predstavuje spolu za všetky laktácie (% podiel plemena P je nad 50%) +124 kg, čo predstavuje nárast úžitkovosti +3,28%. V absolútnych hodnotách je to 4 777 kg mlieka.

Holsteinské plemeno – napriek nie najpriaznivejšiemu vývoju realizácie ceny mlieka si zachovalo dominantné postavenie a jeho podiel je cca 67% z populácie kráv na Slovensku. Hodnoty dosahovanej úžitkovosti, až na výsledky za kravy na prvej laktácii, si udržali pozitívny trend. U prvôstok dosiahli 7783 kg (medziročný pokles –38 kg), spolu za všetky laktácie predstavuje medziročný nárast +61 kg (8170 kg). Vek pri I. otelení v porovnaní s minulým rokom dosiahol úroveň 26 mesiacov a 26 dní, čo je o 6 dní menej.

Za plemeno celkom (nad 50 %H) pri všetkých laktáciách je medziročný nárast o +100 kg (7547 kg).

V grafe č.5 je zaznamenaný vývoj počtu chovov podľa prevažujúceho plemena. Je preukazný vplyv klesajúcich stavov hovädzieho dobytku na počet chovov v kontrole úžitkovosti. Vysoké percentuálne zastúpenie holsteinského plemena v populácii je zrejme aj v počte chovov, ktoré

Tab. č. 2

Plemeno	I. laktácie		Všetky laktácie	
	NL	kg mlieka	NL	kg mlieka
Slovenské strakaté	1502	5901	4011	6279
Pinzgauské	260	5252	944	5852
Holsteinské	3759	8339	9297	8943
Hnedý dobytok	28	5086	86	5691
SPOLU	5549	7518	14338	7995

Tab. č. 3

Plemeno	I. laktácie		Všetky laktácie	
	NL	kg mlieka	NL	kg mlieka
Slovenské strakaté	1442	5872	3857	9245
Pinzgauské	129	4649	519	5217
Holsteinské	3702	8362	9139	8967
Hnedý dobytok	24	4805	76	5497
SPOLU	5297	7578	13591	8032

tvoria viac ako 65% z celkového počtu chovov v kontrole úžitkovosti.

Šľachtiteľské chovy – sú nositeľom progresu pre dané plemeno. Sú príkladom a vzorom pre ostatných chovateľov v naplňaní šľachtiteľského programu a cieľu príslušnej chovateľskej organizácii.

V tabuľke č.2 sú prezentované výsledky za šľachtiteľské chovy podľa plemien celkom a v tabuľke č.3 len za zvieratá, ktoré vyhovujú štatútu PK.

Pri porovnaní oboch tabuliek je vyššia úžitkovosť len u holsteinského plemena pre kravy s uzavretou normovanou laktáciou, ktoré vyhovujú štatútu PK. Pri ostatných plemenách konštatujeme, že ostatné zvieratá (krížence) ovplyvňujú úžitkovosť za daný chov. Holsteinské plemeno svojou úžitkovosťou 8967 kg dosahuje svetovú úroveň (nárast +180 kg u všetkých laktácií a +45 kg pri I. laktáciách).

K najlepším chovateľom tohto plemena patrí PD Podlužany, ktoré pri 294 normovaných laktáciách dosiahlo úžitkovosť 11 460 kg mlieka, 4,05% tuku, 3,24% bielkovín. Najlepšiu dojniciu (SK000679855404) za ukončený plemenársky rok podľa kg mlieka nájdeme v okrese Nové Zámky na podniku AGROCONTRACT a.s. MIKULÁŠ – DOJÁREŇ. Dosiahla na 3. laktácii 17 010 kg mlieka, 3,77% tuku, 2,96% bielkovín.

Chceme sa v mene všetkých zamestnancov PS SR, š.p. poďakovať všetkým poľnohospodárom a chovateľom za spoluprácu a podporu v uplynulom období a celej chovateľskej a odbornej verejnosti prajeme chovateľský a ekonomický úspech v nasledujúcom období roku 2010.

Ustajnenie a pohodlie kráv...

Veepro Holland

Pre kravu sú pokoj a pohodlie v ležiskovom boxe veľmi dôležité, pretože oba faktory zvyšujú produkciu a prispievajú k dobrému zdravotnému stavu. Preto pri plánovaní maštale treba myslieť aj na rozmery boxov, voľbu krmných zábran, druh podlahy a podstielky.

Či sa kravy cítia v maštali dobre alebo zle sa dá zistiť podľa ich správania. Čím viac sa prostredie maštale zhoduje s prírodným prostredím, tým lepšie sa v ňom kravy cítia. Napríklad na pastve existuje hierarchia a stádové správanie. Kravy sa spoločne pasú a

spolu zaľahnú, aby prežúvali. Ak sa má podobné správanie dosiahnuť i v maštali, musíme zabezpečiť, aby každé zviera malo priestor, kam si môže ľahnúť a miesto, kde sa môže nažrať. No aj keď dosiahneme podobnosť vonkajšieho a vnútorného prostredia, kravy sa v maštali správajú odlišne. Pri voľnom ustajnení, kde je potrava dostupná po celý deň, zvieratá iba zriedka žerú spoločne, alebo si spoločne líhajú. Zatiaľ na to neexistuje jednoznačné vysvetlenie. Svoju úlohu tu pravdepodobne zohráva sociálne postavenie jedincov v stáde alebo ide o vplyv limitovaného priestoru, ktorý je v maštali k dispozícii. Pri voľnom ustajnení je nutné postarať sa o dostatočnú veľkosť ležoviska, aby si krava mohla bez problémov líhať a vstávať. Pri prirodzenom vstávaní sa krava nakloní dopredu o 60 až 70 centimetrov a presunie väčšiu časť svojej hmotnosti na predné nohy, aby sa jej ľahšie zdvihla zadná polovica tela.

Dobry systém podstielania a voľba materiálu taktiež významnou mierou prispievajú k pohodliu kravy. Majú pozitívny vplyv na zdravie vemena, znižujú nebezpečenstvo zranenia nôh a uľahčujú líhanie a vstávanie.

Boxy

Krava si líha 8 až 12 krát za deň, aby prežúvala. Vždy na zhruba 45 minút. Uprednostňuje prežúvanie súst poležiačky. Keď kvôli prežúvaniu vstáva, niečo nie je v poriadku. Pokoj a pohodlie počas prežúvania je jednou zo základných potrieb (produktívnej) kravy. Iba pohodlná podstielka nestačí. Pohyby pri líhaní a vstávaní nesmú byť sprevádzané bolesťou alebo stresom. V opačnom prípade si bude líhať iba zdráhavo alebo vôbec nie.

Šírka boxu je 1,15 m.

McCloe Pond Trent

Moroville Prescot Beatrice

2.305 14243 3,60 518 3,00 426

Kenjo Prescot TVTL

Amoroville Luke Betty

3.305 13824 4,00 553 3,10 429

HARNA ET

SPI(SR)
(2.0.09): 5004

Mlieko kg:
+ 1199

Tuk kg: + 39

Prot kg: + 35

Typ: 1,79

Konč: 1,13

Vem: 1,46

4. miesto v TOP HOLSTEIN SK !!!

vynikajúce mlieko

atraktívny pôvod

šírka zadku

korektné končatiny

1.laktácie dcér v SR: 45 7955 4,14 3,18

1.laktácie dcér v ČR: 61 8343 3,64 3,24

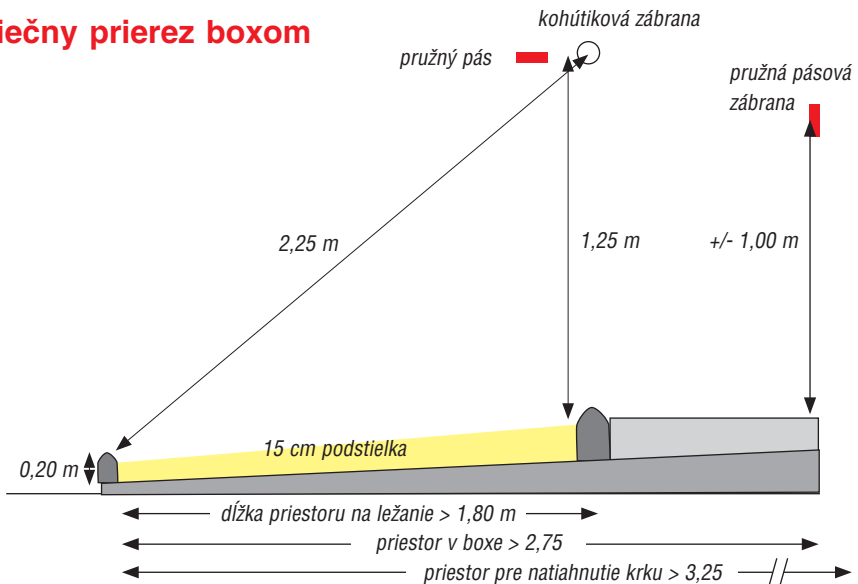
Pri vstávaní sa krava nakloní dopredu o 60 až 70 centimetrov a presunie väčšiu časť svojej hmotnosti na predné nohy, aby sa jej potom ľahšie zdvihla zadná polovica tela.

Príčiny

Nedostatok pohodlia v boxe je väčšinou zapríčinený

- nastavením výšky kohútikovej zábrany
- tvrdou podlahou konštrukciou oddelujúcich prepážok (rúrky tlačiace pri líhaní na kostné časti napr. chrbticu, rebrá alebo bedrovú kosť)
- nedostatočným priestorom pre hlavu
- klzkým stelivovým prahom ležoviska

Priečný prierez boxom

Náčrt ideálneho boxu pre holsteinské kravy s hmotnosťou 700 kg. Box sa čistí každé tri dni a podstielka sa vymieňa raz týždenne. Suchá podstielka (výška 15 cm) sa na betónovom povrchu so sklonom 3 až 5% uloží medzi hrudnou zábranou a stelivovým prahom. Taká podstielka poskytuje dostatok miesta pre hlavu pri vstávaní. Navyše v rozsahu 3,25 m začínajúc od stelivového prahu, nesmú byť žiadne iné prekážky. Kohútikové a hlavové zábrany sú vyrobené z pružného pásu. Ten chráni zvieratá pred bolestivými nárazmi pri líhaní a vstávaní.

Poloha zvierat v boxoch alebo v maštaliach má byť taká, aby neznečisťovali priestor pod sebou, t.j. aby boli dostatočne vzadu. Hrudná zábrana je pohodlnejšia ako kohútiková. Namiesto kohútikovej sa dá použiť pružný boxový pás. Ideálna šírka boxu pre kravy s hmotnosťou okolo 700 kg je 1,15 metra.

Podstielka

Existuje niekoľko systémov podstielania. Pri voľbe jedného z nich sa často uplatňuje ekonomický pohľad, t.j. cena podstielky. Namiesto slamenej podstielky sa používajú matrace, no i na ne sa dáva vrstva slamy. Zvieratá potrebujú čisté, suché a pohodlné prostredie. V oblastiach s horúcim podnebí si vyžadujú podstielku, ktorá sa neohrieva. Preto gumové matrace nie sú v takom prípade vhodné, pretože sa telesným teplom ohrejú. Prijemné a teplé prostredie podstielky má tú nevýhodu, že spôsobuje u niektorých kráv únik mlieka. Ak je v boxe príliš teplo, zvieratá si na ležanie hľadajú vlhké, chladnejšie miesto. Výsledkom je zvýšená náchylnosť na choroby. Vlhké ležovisko je nevhodné i z hľadiska hygieny.

Rozmery

Pre pohodlie pri líhaní a vstávaní je veľkosť priestoru, ktorý má krava k dispozícii veľmi dôležitá. Na jednej strane box v ležovisku poskytuje krave v maštali útočisko. No na druhej strane je nútená byť v polohe, ktorá je najracionálnejšia z hľadiska náročnosti na prácu farmára, čiže čo najviac zvierat na čo najmenšej ploche, ktorá sa dá čistiť s minimálnym úsilím. Rozmery boxov, ktoré by vyhovovali prirodzeným potrebám zvierat, sa objavili až v poslednom desaťročí.

Líhanie a vstávanie

U väčšiny typov boxov časť brucha a slabiny ležiacej kravy prečnieva do susedného boxu. Jej chrbtica v tejto polohe je často pritlačená k zaobleným rúrkam boxu, čo býva zvy-

Výhody a nevýhody podstielok		
	- mínusy	+ plusy
piliny alebo slama	vyžaduje veľa materiálu	pohodlné
	drahé	nízke investície
	náročné na čistenie	ventilácia (teplo a chlad)
	veľa prachu	
	živná pôda pre mikróby u čerstvých pilín	
gumové matrace	vysoké počiatočné investície	
	kumulujú teplo	
vodné matrace	vysoké investície	výhodné pri líhaní
	obmedzená životnosť	izolujú (v chladných podmienkach)
	môžu vyvolať únik mlieka	
	kumulujú teplo	
piesok	veľmi prácne čistenie	hygienický
	znečisťuje a zanáša odpady	pohodlný
	veľké opotrebenie kalových čerpadiel	

čajne bolestivé. Najmä chudšie zvieratá dostávajú na otláčených miestach infekciu. Úprava rohov boxu a vhodný výber prepážok s ohľadom na telesný vývoj zvierat ich môže ušetriť od zbytočnej bolesti.

Uličky

Široké uličky prispievajú pri presunoch k pokoju v stáde. Poskytujú dostatočný únikový priestor a alternatívy pre kravy s nižším sociálnym postavením, ktoré musia uvoľniť miesto dominantným zvieratám. Ulička medzi dvoma radmi boxov musí mať najmenej 250 cm. V novo stavaných maštaliach ani šírka 300 cm nie je neobvyklá.

Priestor požadovaný za krmným žlabom je dokonca ešte väčší – najmenej 330 cm. Kravy, ktoré žerú pri vstupných a výstupných bránach maštale, potrebujú okolo 170 cm. Poza ich chrbát musia hladko prejsť dve kravy vedľa seba., čo znamená 2 x 80 cm. V novostavbách sa tento rozmer zväčšil na 350 až 400 cm. U maštali s otvorenými bočnými stenami (v lete iba sieťami) je nevyhnutné poskytnúť kravám dostatočný priestor na odchod z boxov.

Podlaha a paznechty

Povrch podlahy v maštaliach má na pohodlie kráv rozhodujúci vplyv. V stajniach so slamou alebo pieskovou podstielkou sú podlahy „mäkšie“ a k zraneniam paznechtov na nich dochádza iba zriedka. Tam, kde je betónová podlaha je dôležité, aby mala dostatočne drsný povrch. Krívajúce zvieratá, kravy v ruji a kravy krátko po pôrode môžu pri presune po hladkej podlahe trpieť. Dochádza k pošmyknutiam, často s vážnymi dôsledkami. V súčasnosti sa v uličkách presadzuje gumový povrch, podobne ako v dojárňach, kde dojnice musia robiť prudké obraty.

Povrch roštov v uličkách je pokrytý gumou. Matrace v boxoch sa na konci stielivového prahu posýpajú pilinami.

Uličky medzi dvoma radmi musia byť široké najmenej 2,5 metra.

Vplyv výživy mladého dobytká na výšku budúcej produkcie...

Dr. Jaroslav Langer, Biomin Slovensko s.r.o

Správne odchovaná, zdravá a dlhoveká jalovica preradená medzi dojnice vo veku 22.– 24. mesiaca, ktorá dokáže produkovať veľa kvalitného mlieka je cieľom dobrého chovateľa a výživára. Zvládnutie správneho spôsobu výživy, veterinárnej starostlivosti a ustajnenia teliat záleží hlavne na obyčajnom dodržaní „technologickéj disciplíny“. Tiež vieme, že obdobie po hlavného dospievania a mliečna úžitkovosť v prvej laktácii ovplyvňujú celkovú hmotnosť a kapacitu dospelých dojníc viac ako ostatné faktory pôsobiace počas ich života. Pre dosiahnutie požadovanej úžitkovosti, požadovaného veku pri prvom otelení a rentability chovu dojníc je preto riadenie rastu jalovic zásadnou vecou. Napriek tomu, že odchov mladého dobytká nepatrí k najnáročnejším úsekom v chove dojníc, môže pretrvávajúce zanedbávanie výživy, kŕmenia alebo starostlivosti o zdravotný stav jalovic viesť k podstatnému zníženiu rentability chovu. Dôsledkom nedostatočného rastu je zvýšenie veku pri prvom otelení výrazne nad 24 mesiacov a tiež podstatne nižšia celoživotná úžitkovosť. Nižšia úroveň rastu spôsobuje zmenšenie telesného rámca a je tiež dôvodom zvýšeného počtu ťažkých pôrodov. Zvierá s väčším telesným rámcom má zákonite aj väčší obsah predžalúdkov, z čoho vyplýva, že dokáže prijať viac (lacných) objemových krmív, z ktorých dokáže prijať podstatne viac lacných živín ako z drahých jadrových krmív. Aj vďaka tomu je potom produkcia mlieka lacnejšia.

Vo výžive mladého dobytká je základom bielkovinové objemové krmivo a na dobilancovanie energie menšie množstvo sacharidového objemového krmiva. Jadrové krmivo slúži na dobilancovanie živín a hlavne vitamínov, makroprvkov a mikroprvkov. Treba mať na pamäti, že skelet jalovice a osvalenie nám nebude v čase odchovu rásť z ničoho iného ako z bielkovín. U nás je trend veľmi často ešte opačný, keď základom výživy pri mladom dobytku sú sacharidové krmivá. Prebytočný príjem energie z kŕmnej dávky v období odchovu môže viesť tak isto k požadovanému dennému prírastku, ale tento je tvorený hlavne lojom a nie kosťami a svalstvom. Stlstenie mladého dobytká spôsobuje problémy s reprodukciou a tiež negatívne ovplyvňuje produkciu mlieka a celoživotnú úžitkovosť dojníc. Často sa stáva, že jaloviciam sa predkladajú krmivá nižšej akostnej kvality. Jedná sa o krmivá s rozkladnými produktmi pri ich konzervovaní, ktoré sú kontaminované plesňami. Veľa štúdií poukazuje na to, že vyšší príjem energie jalovicami v období pred pohlavnou zrelosťou, mô-

že obmedzí rozvoj sekrečného tkaniva mliečnej žľazy a tak redukovať počet alveolárnych buniek schopných syntézy mlieka. Požaduje sa teda u mladého dobytku dosiahnuť vhodnú rastovú krivku, ktorá dovolí dosiahnutie požadovaného veku pri pripustení a požadovanú hmotnosť pri otelení s ohľadom na výšku nákladov na odchov a na následnú úžitkovosť. Optimálna intenzita rastu môže byť v rôznych stádach odlišná, lebo súvisí jednak s typom a kvalitou krmnej dávky, systémom chovu a tiež s genetickým založením dojníc.

Tab. č.1 Odporučené BCS pri mladom dobytku

Vek	Novorodenec	6 mesiacov	12 mesiacov	15 mesiacov	24 mesiacov
BCS	2	3	3,25	3,5	3,75

Zákonitosti rastu spôsobujú nerovnomernú intenzitu tvorby základných telesných tkanív, ktoré tvoria prírastok hmotnosti. Ide hlavne o tkanivo kostné, svalové a tukové. K najväčšej intenzite ich rozvoja tiež dochádza postupne v uvedenom poradí. Preto jalovica, zaostávajúca v prírastkoch v období najväčšieho rozvoja dlhých kostí, môže neskôr svoju hmotnosť dobehnúť na úroveň optimálne rastúcich vrstovníčok, ale bude za nimi zaostávať vo veľkosti telesného rámca. Zaostávanie v čase najintenzívnejšieho rastu svalov môže jalovica neskôr kompenzovať tvorbou tukového tkaniva, čo je ale nežiaduce. Pri posudzovaní vplyvu jednotlivých fáz rastu na veľkosť zvierat v dobe telenia, možno pre hrubú orientáciu povedať, že z výšky zvierat narastie 50 % do 6. mesiaca veku, 25 % z výšky narastie od veku 7.– 12. mesiaca a 25 % z výšky pri otelení narastie zviera od 12.– 24. mesiaca veku. Čo sa týka živej hmotnosti je rast v prvom polroku života 25 % z hmotnosti pri otelení a to isté v druhom polroku. Rast živej hmotnosti počas druhého roku života činí 50 %.

Zvýšenou intenzitou odchovu jalovíc možno urýchliť nástup chovateľskej dospelosti. Na určenie doby pripustenia a otelenia jalovíc je rozhodujúca živá hmotnosť vo vzťahu k hmotnosti v telesnej dospelosti. Jalovice by sme mali pripúšťať pri dosiahnutí 55 % hmotnosti dospelaj dojnice (pri 700 kg dojnici to činí 385 kg) a teľiľ by sa mali pri dosiahnutí 85 % hmotnosti dospelaj dojnice (pri 700 kg dojnici to činí 595 kg). Pri kŕmení a zosťavovaní kŕmnych dávok pre mladý dobytok je jedným z kľúčových vodítok aj BCS (body condition scoring), čiže body telesnej kondície. Tieto sú vyjadrené päťbodovou stupnicou tak ako pri dojniciach.

Samozrejmosťou pri odchove mladého dobytku je pravidelné váženie zvierat, na základe ktorého zisťujeme priemerné denné prírastky a úspešnosť alebo neúspešnosť nášho konceptu. Odporúčame na začiatok vážiť zvieratá každý mesiac a keď sa nám systém zabehne a javí známky stability, môžeme prejsť aj na váženie jedenkrát za tri mesiace.

Tab. č.2 Rastové a váhové parametre holsteinských jalovíc (kohútikova výška)

Vek v mesiacoch	Priemerná cm/ kg	Excelentná cm/ kg
2	84 / 73	94 / 108
4	92 / 117	102 / 154
6	100 / 167	112 / 218
8	108 / 212	119 / 274
10	114 / 261	125 / 352
12	119 / 309	130 / 382
14	123 / 352	132 / 465
16	127 / 414	136 / 497
18	129 / 440	138 / 543
20	131 / 484	140 / 591
24	135 / 541	145 / 690

Pri holsteinskom dobytku sa odporúča prvé telenie vo veku 24 mesiacov, pri strakatých plemenách o 1–2 mesiace neskôr. V poslednom období sa výskumné práce zameriavajú na znižovanie veku pri prvom otelení. Dôvodom je snaha o zvýšenie genetického zisku (skrátene generáčného intervalu), skrátenie doby odchovu, zníženie počtu ustajňovacích miest pre jalovice, zníženie nákladov na reprodukčné obdobie, zvýšenie obratu stáda (možnosť väčšej selekcie kráv), vyšší potenciál celoživotnej úžitkovosti a zvýšenie celkovej rentability chovu. Nevýhodou je zvýšenie rizika ťažkých pôrodov a s tým súvisiacich zdravotných problémov a nižšia úžitkovosť v prvej laktácii. Najväčšia intenzita rastu nastáva v období od odstavu po pripustenie. Nedostatočná úroveň výživy v tomto období spôsobuje zmeškanie vhodnej doby na pripustenie a tým aj zhoršenie celoživotnej ekonomiky dojnice. Zásadou je nekompromisné dodržanie rastovej krivky bez nežiaducich výkyvov spôsobených zhoršením zdravotného stavu alebo chybami v manažovaní chovu. Aby sme v období od odstavu po prvú ruju optimalizovali tieto pomery, musíme zvýšiť v krmnej dávke obsah proteínu. Podľa posledných poznatkov má byť obsah dusíkatých látok v krmnej dávke mladého dobytku nie obvyklých 16 %, ale požaduje sa až 18 %, z čoho má byť 38 % bielkovín v bachore nedegradovateľných (by pass). Pri obsahu 18 % dusíkatých látok v krmnej dávke oproti 16 % dusíkatých látok je kohútikova výška jalovic vo veku 10. mesiacov o 7,5 cm vyššia a telesný rámec spĺňa predpoklady pre pripustenie vo veku 12. mesiacov. K pohlavnej zrelosti (prvá ruja) dochádza približne pri dosiahnutí zhruba 40–42 % telesnej hmotnosti dospelých dojníc, t.j. pri 270–300 kg. Tomu zodpovedá vek medzi 7.–11. mesiacom, v závislosti od dosahovaného priemerného denného prírastku. Nástup pohlavnej zrelosti je viac ovplyvnený telesnou hmotnosťou ako vekom a možno ho ovplyvniť výživou. Nežiaducemu vývoju počas intenzívneho rastu pred dosiahnutím pohlavnej dospelosti možno zabrániť vhodne zostavenou krmnou dávkou s dostatočným obsahom dusíkatých látok.

Treba ale odporučiť aj tým, ktorí dosahujú v odchove mladého dobytku nadpriemerné výsledky, aby k skorému pripúšťaniu jalovic pristupovali obozretne. Tí, ktorí dosahujú u jalovic vo veku 13. mesiacov kohútikovú výšku 126 cm a živú hmotnosť 350 kg, by si mali výhodnosť telenia vo veku 22. mesiacov sami overiť. Nikdy by sme ale nemali úspech skorého odchovu merať len hmotnosťou jalovic. Štrukturálny rast a rast svaloviny rozhodne, či jalovice splnia naše očakávania pri krmnom žľabe a v dojári.

Výsledky kontroly úžitkovosti holštýnskeho plemene v ČR...

Doc. Ing. Jiří Motyčka, CSc., výkonný ředitel Svazu chovatelů holštýnskeho skotu ČR, o.s.

Vzhľadom k neuspokojivej ekonomickej situácii pri výrobe mlieka pokračoval pokles stavu dojených kráv. V porovnaní s predchádzajúcim rokom došlo ke zníženiu stavu dojníc v KU o 18 tisíc. K 30. 9. bolo do kontroly úžitkovosti v ČR zapojeno 373 491 dojníc. Z toho 212 367 bolo holštýnských kráv, čo predstavuje 56,9 % a 144 914 kráv českého strakatého plemene, čo bolo 38,8 %. V tabuľke 1. je uveden dlhodobý vývoj stavu kráv dle plemen.

Postupně dochází ke zvyšování podílu holštýnského plemene. Krávy s vyšším podílem červeného holštýnského plemene byly vykazovány v rámci plemenné skupiny českého strakatého plemene. Po úpravě metodiky došlo jejich zařazení do holštýnského plemene, což dále zvýšilo podíl holštýnských krav. Z celkového stavu holštýnských krav bylo 142,5 tis. čistokrevných holštýnských krav.

Tab. č. 1: Vývoj plemenné skladby populace dojených krav v KU od roku 1990

Plemeno / stav krav v roce	1990	1995	2000	2005	2008*	2009*
Krav celkem	1 221 749	667 973	481 162	421 708	391 584	373 491
Z toho						
České strakaté	637 392	369 289	244 263	189 397	152 016	144 914
Holštýnské (včetně převodného křížení)	382 283	207 770	197 968	206 214	221 110	212 367
z toho černostrakaté holštýnské					201 395	194 178
z toho červené holštýnské					19 715	18 189
Kříženky s podílem černostrakatého skotu méně než 50%	118 484	43 380	29 310	14 761	11 507	10 493
Ostatní	83 590	47 534	9 621	11 336	6 951	5 717

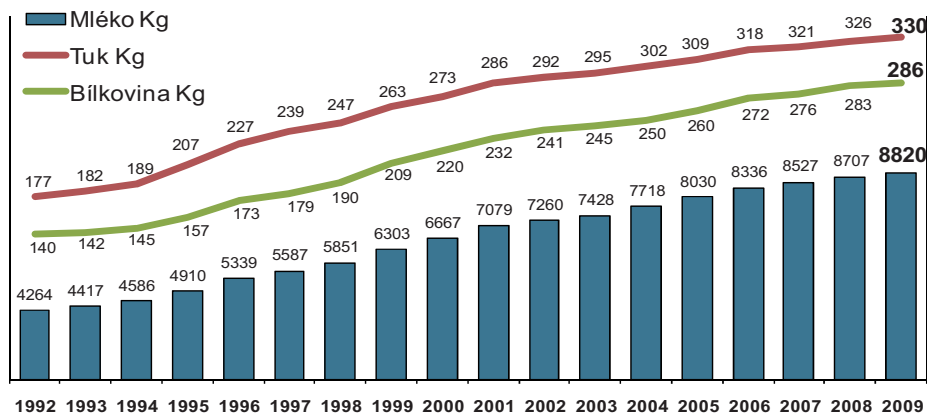
* se zahrnutím RED v rámci holštýnského plemene

Za celou kontrolu užitkovosti byla za 305 379 ukončených laktací dosažena užitkovost 7659 kg mléka, 3,87 % tučnost, 3,32 % bílkovin, mezidobí 411 dní. Údaje za jednotlivé plemenné skupiny jsou v tab. 2.

Tab. č. 2: Výsledky kontroly užitkovosti podle plemen 2009

Pořadí laktace	Počet uzavěrek	Mléko kg	Tuk %	Tuk kg	Bílk. %	Bílk. kg	Mezidobí
Černostrakaté holštýnské (H1)	111 786	8 820	3,74	330	3,24	286	425
Černostrakaté včetně kříženek celkem	156 408	8 681	3,77	327	3,25	282	422
Červené holštýnské (R1)	3 887	7 892	3,97	313	3,33	263	409
Červené holštýnské včetně kříženek	15 528	7 625	3,99	304	3,34	255	413
Holštýnské včetně kříženek celkem	171 936	8 586	3,78	325	3,26	280	421
České strakaté celkem	120 609	6 457	4,02	259	3,43	221	399
Ayrshire	220	6 693	3,89	261	3,27	219	416
Jersey	131	5 657	5,45	308	3,82	216	398
Montbeliard	1 206	7 785	3,74	291	3,40	265	399
Kontrola užitkovosti celkem	305 379	7 659	3,87	296	3,32	254	411

Vývoj užítkovosti

Tab. č. 3: Pořadí stájí podle produkce tuku a bílkovin

Poř.	Chovatel	Farma	Uzáv.	Mléko kg	Tuk		Bílkoviny		T+B kg
					%	kg	%	kg	
1	Kopecký Pavel	Jiřetice	69	12198	3,96	483	3,25	397	880
2	Genoservis, a.s.	Farma Skalička	80	12358	3,79	468	3,26	402	870
3	Hromas Ladislav	Soušice	41	10879	4,46	485	3,29	358	843
4	Basík Milan, Ing.	Zárybničná Lhota	57	12738	3,44	438	3,16	402	840
5	AGRAS Bohdalov, a.s.	Bohdalov VKK	617	11715	3,85	451	3,21	376	827
6	Jindrová zemědělská farma	Lipanovice	103	11150	4,07	454	3,29	367	821
7	ZERAS a.s. Radostín n. Osl.	Radostín	367	12096	3,55	430	3,20	387	817
8	ZOD Brniště	Velký Grunov VKK	534	11492	3,78	434	3,13	359	793
9	NETIS, a.s.	Jablunkov VKK	537	11715	3,59	421	3,16	370	791
10	VZOD Zašová	Zašová K 1	215	11334	3,80	431	3,18	360	791
11	Agrodružstvo Načeradec	Načeradec	182	11127	3,87	431	3,20	357	788
12	ZS Ostřetín, a.s.	Ostřetín	453	11846	3,51	416	3,11	368	784
13	ZERAS a.s. Radostín n. Osl.	Pavlov	629	11345	3,63	412	3,24	368	780
14	Doubrava s.r.o.	Ludslavice	47	11131	3,89	433	3,12	347	780
15	Moravan a.s.	Petřvald	301	10711	4,06	434	3,22	345	779
16	Karbusický Jiří	Vilémov	9	10340	4,15	429	3,35	347	776
17	Cihlář Radek, Ing.	Milošovice	29	10945	3,84	420	3,24	354	774
18	Agrodružstvo Záhoří	Oslov	252	11290	3,70	418	3,14	354	772
19	AGRO-Měřín, a.s.	Černá - nukleus	67	11766	3,48	410	3,04	358	768
20	VOD Zdislavice	Zdislavice	99	11091	3,71	411	3,20	355	766

Krava č. CZ123809709 Skalička Treasy, na druhé laktaci vyprodukovala 20167 kg mléka

Čistokrevné černostrakaté holštýnské krávy dosáhly za 111 786 laktací užitkovosti 8820 kg mléka, 3,74 % tuku, 3,24 % bílkovin, mezidobí 425 dní, věk při 1. otelení 25 měsíců a 29 dní. Užitkovost se od roku 1994 každoročně zvyšuje u této plemenné skupiny v průměru o 268 kg (graf 1). Červené holštýnské krávy vyprodukovaly 7892 kg mléka, 3,97 % tuku a 3,33 % bílkovin. Za celé holštýnské plemeno bylo dosaženo za 171 936 laktací užitkovosti 8586 kg mléka, 3,78 % tuku, 3,26 % bílkovin, mezidobí 421 dní a věk při prvním otelení 26 měsíců a 6 dní. Průměrná velikost stáje v KU s holštýnským skotem byla 213 krav.

V plemenné knize bylo ke stejnému datu evidováno 174 517 holštýnských krav, které za 161 084 laktací nadojily 8720 kg mléka při tučnosti 3,77 %, 3,25 % bílkovin. Z tohoto počtu 25,3 % krav dosáhlo užitkovost vyšší než 10 tisíc kg mléka.

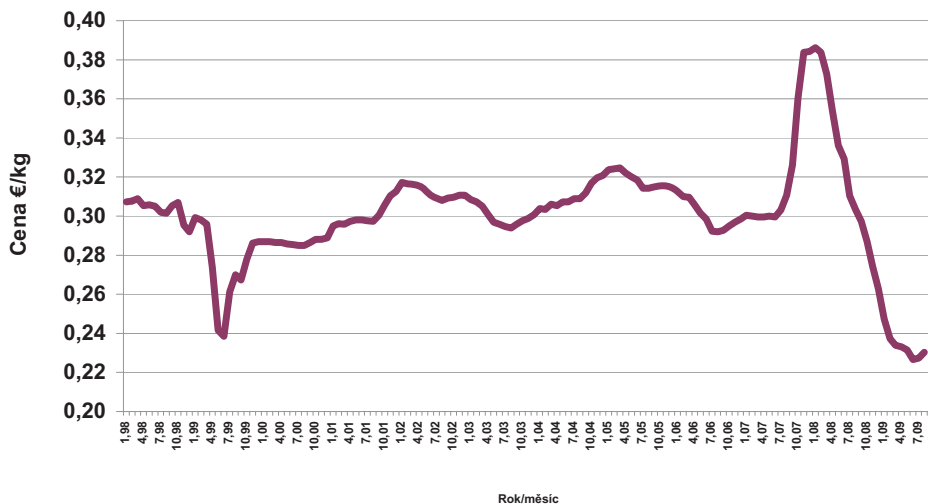
Vzhledem k dlouhodobě se snižující tučnosti mléka, svaz přistoupil k vyhodnocování stájí a zvířat podle součtu produkce bílkovin a tuku. Tento ukazatel zvyšuje orientaci na zvířata s vyrovnaným metabolismem a tím lépe vyhovuje potřebám našich chovatelů. Pořadí dvaceti stájí s nejvyšší produkcí je v tab. 3.

Nejvyšší produkci dosáhla kráva č. 123809709 z Farmy Skalička akciové společnosti

Genoservis, která na druhé laktaci vyprodukovala 20167 kg mléka o tučnosti 4,27 % a obsahu bílkovin 3,35 %, což odpovídá 1536 kg tuku a bílkovin.

Podrobný obsah ročenky KU za kontrolní rok 2008–09 je možné najít na webových stránkách na adrese: (www.plemdat.cz).

Svaz od roku 2005 eviduje a vyhodnocuje krávy podle celoživotní užitkovosti za celou délku laktace, přičemž do roku 2000 byly evidovány pouze normované laktace. Celkově magickou hranici 100 tisíc kg mléka a více překročilo 78 krav. Z toho je 30 krav žijících, u kterých je předpoklad dalšího nárůstu produkce. Za poslední rok se tato skupina rozrostla o 22 krav. Nejvyšší celoživotní užitkovost dosáhla kráva č. 63505614 ze ZERAS a.s. Radoštin nad Oslavou, která za 9 laktací nadojila 142 576 kg mléka, což odpovídá průměrnému dennímu nádoji 46,3 kg mléka na den laktace. Nejdéle produkující krávou z této skupiny

byla dojnice č. 42836647 z Družstva Vysočina, která za 14 laktací vyprodukovala více než 101 tisíc kg mléka. Podrobné informace jsou uvedeny na webových stránkách Svazu chovatelů holštýnského skotu ČR, o.s. (www.holstein.cz).

Rozhodujícím předpokladem úspěšného rozvoje plemene je stabilní cena mléka, která pokryje náklady na chov dojnic a nezbytné investice. Vývoj ceny mléka byl poznamenán hlubokou krizí doprovázenou snížením odbytu a významným poklesem nákupních cen, obdobně jako ve většině zemí. V grafu 2 je uveden vývoj průměrné nákupní ceny mléka v ČR. Ceny jsou uvedeny v EURO. Použit byl kurz 27 Kč=1 EURO. Z dlouhodobého hlediska se cena od roku 2000 pohybovala přes 8 Kč (30 centů). Po prudkém nárůstu v průběhu roku 2008 došlo k hlubokému propadu ceny. V současné době dochází k zastavení propadu a velmi pozvolnému oživení. Doufáme, že tento trend bude mít dlouhodobější charakter.

Dovolte, abych touto cestou popřál slovenským chovatelům holštýnského skotu co nejrychlejší návrat na ceny mléka, které budou pokrývat jejich náklady a umožní jim nezbytný rozvoj. Děkuji také představitelům a pracovníkům SHA za vynikající spolupráci a vzájemnou výměnu zkušeností, které si velice vážíme.

Zahraničný obchod SR s hovädzím mäsom a zvieratami...

Správa z ATIS

- Agrárne trhové informácie Slovenska

Dovoz čerstvého hovädzieho mäsa

V prvom polroku 2009 dovezla SR hovädzie mäso v hodnote 7,3 mil. € (podľa ŠÚ SR). V porovnaní s rovnakým obdobím minulého roka to bol nárast o 0,3 mil. €. Pritom sa hodnota dovozu mrazeného hovädzieho mäsa znížila o 0,6 mil. €, ale hodnota dovozu čerstvého a chladeného hovädzieho mäsa vzrástla o 0,9 mil. € na 6,3 mil. €. V roku 2008 boli ČR a Rakúsko (1,6 mil. €) najväčšími dovozcami čerstvého a chladeného hovädzieho mäsa do SR, kým v roku 2009 sa najväčším dovozcom stalo Česko s 56,8 % podielom (3,6 mil. €). Hodnota dovozu z Rakúska sa výrazne znížila o 1,0 mil. € na 0,6 mil. EUR.

Dovoz mrazeného hovädzieho mäsa

Mrazené hovädzie mäso sa dovezlo v prvom polroku v hodnote 1,0 mil. €, najväčší podiel na dovoze mala ČR a Poľsko (0,2 mil. €).

Zahraničný obchod so živým HD má kladné saldo

Dovoz HD

V prvom polroku tohto roku dovezla SR, podľa ŠÚ SR, hovädzí dobytok v hodnote 1,3 mil. €, čo je pokles o 1,8 mil. € oproti rovnakému obdobiu minulého roka (3,0 mil. €). Najviac živého HD sa dovezlo z Rumunska (0,4 mil. €). Medzi významnejších dovozcov patrili Maďarsko a ČR.

Vývoz HD

SR vyviezla HD za prvých šesť mesiacov 2009 v hodnote 17,0 mil. €, čo bol pokles oproti rovnakému obdobiu minulého roka o 2,9 mil. €. Hlavnými destináciami, kam smerovalo až 81,0 % z celkového vývozu živého HD boli štáty: Rakúsko (4,5 mil. €), Taliansko (3,8 mil. €) Chorvátsko (2,6 mil. €), Maďarsko (1,5 mil. €) a Grécko (1,3 mil. €).

Prehľad nákupných cien jatočných zvierat v EÚ

EUR/100 kg jat. hm. vychl.

V týždni do:	Býky A (do 2 rokov) R3			Sk/kg j. hm.	Býky B (nad 2 roky) R3			Sk/kg j. hm.
	2. 11. 08	25. 10. 09	1. 11. 09	1. 11. 09	2. 11. 08	25. 10. 09	1. 11. 09	1. 11. 09
Belgicko	269,420	264,880	264,880	79,80	-	-	-	-
Bulharsko	-	-	-	-	-	-	-	-
Česká republika	291,470	274,175	270,031	81,35	279,544	263,572	262,180	78,98
Dánsko	347,078	312,610	311,423	93,82	218,769	-	209,720	63,18
Nemecko	332,190	298,370	298,660	89,97	297,110	270,780	264,190	79,59
Estónsko	241,203	-	280,317	84,45	190,680	-	-	-
Grécko	419,330	418,550	421,710	127,04	-	-	-	-
Španielsko	327,236	324,966	321,875	96,97	-	-	-	-
Francúzsko	323,000	311,000	312,000	93,99	227,000	220,000	220,000	66,28
Írsko (voly R3)	318,670	286,930	287,410	86,59	233,870	219,340	232,140	69,93
Taliansko	351,660	345,800	336,860	101,48	-	-	-	-
Cyprus	-	-	-	-	-	-	-	-
Lotyšsko	240,118	154,483	-	-	-	-	-	-
Litva	223,871	200,831	209,193	63,02	227,859	185,322	199,024	59,96
Luxembursko	294,000	305,860	308,410	92,91	-	-	-	-
Maďarsko	-	-	-	-	-	-	-	-
Malta	291,000	209,000	209,000	62,96	-	-	-	-
Holandsko	309,510	288,770	283,740	85,48	-	-	-	-
Rakúsko	330,710	311,720	310,620	93,58	291,870	283,860	291,820	87,91
Poľsko	255,631	250,906	249,819	75,26	252,889	249,392	258,891	77,99
Portugalsko	332,100	339,000	338,400	101,95	-	-	-	-
Rumunsko	223,006	261,003	237,535	71,56	232,671	264,547	244,971	73,80
Slovinsko	318,930	292,270	296,100	89,20	313,450	288,380	285,540	86,02
Slovensko	281,652	268,500	276,660	83,35	270,247	280,740	-	-
Fínsko	353,040	338,010	335,910	101,20	-	-	-	-
Švédsko	286,835	257,085	259,193	78,08	256,239	232,287	224,867	67,74
Veľká Británia	321,559	288,927	291,253	87,74	-	-	-	-
EÚ, váz. priemer	326,843	312,247	310,387	93,51	261,414	249,467	248,541	74,88

V týždni do:	Kravy O3			Sk/kg j. hm.	Jalovice R3			Sk/kg j. hm.
	2. 11. 08	25. 10. 09	1. 11. 09	1. 11. 09	2. 11. 08	25. 10. 09	1. 11. 09	1. 11. 09
Belgicko	245,340	218,670	218,550	65,84	269,500	269,000	269,500	81,19
Bulharsko	177,421	-	144,187	43,44	-	-	-	-
Česká republika	211,800	192,136	189,308	57,03	246,184	229,092	225,210	67,85
Dánsko	248,967	216,288	215,363	64,88	309,766	281,443	285,090	85,89
Nemecko	249,530	212,350	211,090	63,59	309,770	290,290	288,530	86,92
Estónsko	161,814	159,564	160,017	48,21	228,165	-	249,351	75,12
Grécko	186,500	191,930	195,490	58,89	383,400	410,490	405,500	122,16
Španielsko	187,599	174,102	169,331	51,01	310,795	294,194	290,191	87,42
Francúzsko	253,000	251,000	249,000	75,01	329,000	315,000	314,000	94,60
Írsko	265,000	219,200	217,970	65,67	316,780	277,430	276,170	83,20
Taliansko	243,330	191,540	185,740	55,96	401,770	400,380	413,140	124,46
Cyprus	-	-	-	-	-	-	-	-
Lotyšsko	166,726	144,037	143,314	43,17	-	146,013	-	-
Litva	161,153	149,317	151,848	45,75	193,287	169,975	172,561	51,99
Luxembursko	257,250	245,980	235,200	70,86	315,660	327,710	319,480	96,25
Maďarsko	201,505	191,936	188,354	56,74	207,996	-	-	-
Malta	-	-	-	-	-	-	-	-
Holandsko	249,050	217,360	216,820	65,32	254,010	243,640	238,730	71,92
Rakúsko	233,500	179,770	176,830	59,30	296,100	279,430	276,470	83,29
Poľsko	203,147	182,732	177,653	53,52	222,670	217,617	216,479	65,22
Portugalsko	192,900	184,900	187,600	56,52	-	-	-	-
Rumunsko	200,155	193,361	193,052	58,16	236,586	238,631	-	-
Slovinsko	-	161,770	148,530	44,75	269,800	268,900	268,590	80,92
Slovensko	204,294	193,790	184,390	55,55	-	210,330	196,090	59,07
Fínsko	218,560	220,530	223,980	67,48	302,150	302,910	-	-
Švédsko	230,172	204,486	203,631	61,35	271,939	247,883	253,084	76,24
Veľká Británia	236,238	211,924	213,271	64,25	332,126	301,305	302,364	91,09
EÚ, váz. priemer	237,623	215,841	214,031	64,48	324,268	306,728	307,322	92,58

Mezidobí a užitkovost předních holštýnských chovů v ČR...

Vladimír Novotný, MTS spol. s r.o.

„Krávy, které nejvíce DOJÍ, dlouho NEVYDRŽÍ“.... „Raději budu dojit JEN 7 tisíc, nechci mít problémy se složkami“ „Krávy, které nejvíce DOJÍ, NELZE zapustit“... „Lepší býky (myšleno dražší) si NEMŮŽEME dovolit, protože NÁM TO nebřežne“

Výše uvedené argumenty slycháváme čas od času v praxi holštýnských chovů. Do jaké míry se jedná o pravdu? Do jaké míry jde o výmluvy na anonymní „TO“, které „NELZE“? Záleží na úrovni chovu. V řadě případů ale v podstatě říkají totéž: „NEUMÍM pracovat dostatečně s genetikou, NEUMÍM pro krávy vytvořit podmínky srovnatelné s těmi, jaké vytvářejí schopnější chovatelé okolo mne, NEMÁM pod kontrolou plemenářskou práci, výživu, reprodukci, práci inseminátora“ ...

Kdo se pohybuje v praxi, ví, že dosáhnout uspokojivé reprodukce u vysokoužitkových dojnic lze, ale není to jednoduché. Podstatné ve vztahu produkce k reprodukci není jen, kolik kráva ve vztahu ke kvalitě výživy a vnějšího prostředí dojí, ale i na co ve skutečnosti geneticky má. Do jaké míry máme její zdravotní stav pod kontrolou, jak přesná je naše evidence reprodukce, do jaké míry je kvalitní práce inseminátora, jak jsme krávu kondičně připravili na porod, jakým způsobem máme organizované skupiny ve stádě apod. Existují výjimky, které zabřežnou kdykoliv i ty, které nezabřežnou ani při příznivých podmínkách. Ekonomika stáda není o výjimkách, ale o průměru stáda, tedy jeho nejpočetnější skupině. Pro účely hodnocení reprodukce vysokoužitkových stád už neplatí striktní hodnoty zastaralého akademického názvosloví. Je na čase definovat nově hodnoty kritérií jako je MEZIDOBÍ, v závislosti na odlišnostech současných plemen. A aniž bychom podceňovali zákonitosti vztahu produkce a reprodukce, není důvod dívat se na reprodukci holštýnských krav černými brýlemi.

Tab. č. 1

Rok	Uzávěrky	Mléko	% T	% B	KG T+B	MD
1998	54675	5995	4,22	3,26	448	412
1999	59221	6489	4,16	3,31	485	411
2000	60509	6826	4,09	3,29	504	410
2001	66615	7227	4,02	3,27	527	411
2002	70377	7411	4,00	3,32	542	415
2003	72814	7589	3,96	3,29	550	420
2004	75940	7874	3,90	3,24	562	422
2005	80126	8185	3,83	3,24	579	425
2006	87639	8483	3,80	3,26	598	423
2007	91017	8649	3,76	3,23	605	421
2008	95049	8811	3,73	3,24	615	425
2009	99038	8910	3,74	3,24	621	424

Mezidobí

Dle ročenky 2009 je průměrná normovaná užitkovost holštýnských krav (skupina PHA) 8910 – 3,74%T – 3,24%B. Tedy 621 kg T+B, při mezidobí 424 dnů. Podíváme-li se na dvanáctiletý trend (tab. č.1), lze konstatovat, že trvale roste počet uzávěrek, roste produkce mléka i kg T+B, drží se % bílkovin. Prodloužilo se mezidobí, klesla % tuku.

Negativní trend nicméně vykazují jen % tuku. Připomeňme si však, že chovatelé byli po roky „masírování“ argumenty, že tuk je zbytečný, drahý apod. Po změně náhledu v roce 2004 začali brát tuk opět do úvahy. To se ale po genetické stránce projeví v populaci až se zpožděním. A zatímco užitkovost od roku 2005 stoupla o dalších 725 litrů, mezidobí se již nezhoršilo. Je 424 dní špatný výsledek? Je to negativní důsledek rostoucí užitkovosti?

Podívejme se podrobněji na přehled nejlepších holštýnských chovů ČR (ročenka KU 2009 – sestava TOP dle různé velikosti chovů) podle užitkovosti, ve vztahu k mezidobí. V této sestavě KU figuruje celkem 168 stájí (39 153 laktací). Tedy nejlepších 40% stájí z celé skupiny PHA a nejlepších 24% z celé populace, z pohledu užitkovosti .

Mezidobí nejlepších stád ve vztahu k jejich užitkovosti

V tabulce č.2 vidíme mezidobí (dále jen MD), v závislosti na užitkovosti, vyjádřené v kg mléka. Průměrná užitkovost skupiny holštýnských krav PHA v ČR je 8910 kg mléka, průměrné mezidobí je 424 dní.

Tab. č. 2

Kategorie užitkovosti	Průměr (kg M za NL)	Počet stájí	Velikost (ks)	Počet laktací	T+B	MD	Stáje lepší/horší	% horších
nad 11 tisíc	11492 kg	19	310	5894	785	411	16/3	16
10,5-11 tisíc	10791 kg	17	312	5295	741	421	12/5	29
10-10,5 tisíc	10215 kg	35	278	9734	706	414	26/9	26
9,5-10 tisíc	9725 kg	45	281	12665	672	415	25/20	44
9-9,5 tisíc	9255 kg	30	138	4144	660	414	22/8	27
8-9 tisíc	8989 kg	22	65	1421	618	435	10/12	55
TOP stáda celkem	10170 kg	168	233	39153	704	416	110/58	35
Průměr PHA	8910 kg			99038	621	424		

Tab. č. 3

Velikost stáje	Počet stájí	Užitkovost (kg)	Počet laktací	T+B	MD	Stáje lepší/horší	% horších
31 - 60 krav	29	9752	1301	680	440	16/13	45
61 - 100 krav	29	9198	2267	652	428	16/13	45
101 - 200 krav	30	9895	4170	686	424	14/16	53
201 - 300 krav	30	10031	7325	695	419	20/10	33
301 - 500 krav	30	10443	11817	719	408	27/3	10
501 a více	20	10306	12273	711	414	17/3	15
TOP stáda celkem	168	10170	39153	704	416	110/58	35
Skupina PHA celkem		8910	99038	621	424		

Horší MD, než je průměr celé skupiny PHA, má z hodnoceného souboru nejlepších chovů jen skupina s nejnižší užitkovostí (8–9 tisíc). Chovy s užitkovostí nad 9 tisíc mají v průměru výrazně lepší MD, než je průměr celého plemene u nás. S rostoucí užitkovostí našich nejlepších chovů se MD nezhoršuje. Nezvyšuje se rovněž procento chovů, které mají MD horší, než průměr skupiny PHA (poslední sloupec).

V podmínkách ČR a v rámci KU skupiny PHA holštýnských chovů nelze konstatovat, že by se s rostoucí užitkovostí zhoršovalo mezidobí. Je tomu ve skutečnosti naopak. Devatenáct nejlepších stájí (5894 laktací), při průměrné užitkovosti nad 11 tisíc kg mléka, má průměrné MD 411 dní. Jen tři z nich mají přitom MD horší než 424 dní, na což může mít v některých případech vliv i využívání ET.

Mezidobí nejlepších stád ve vztahu k jejich velikosti

V tabulce č.3 vidíme mezidobí, v závislosti na velikosti stáje, vyjádřené počtem normovaných laktací. Na podkladě uvedené tabulky lze konstatovat, že s rostoucí velikostí nejlepších holštýnských stájí ČR se zlepšuje jejich mezidobí. I v této skupině chovů jsou pochopitelně některé stáje, které jsou oproti průměru ČR v MD horší. Jejich procento s rostoucí velikostí stáje ale klesá. Nejlepšími hodnotami MD se mohou pochlubit stáje o velikosti 300 – 500 krav, které mají i nejlepší produkci mléka a kg T+B.

Lze spekulovat, proč větší stáje dosahují lepší mezidobí i užitkovost. Pravděpodobně disponují v průměru lepším managementem. Mohou si dovolit rozpustit ve svých nákladech cenově lepší technologie, lepší platy manažerů apod. Disponují pro své podnikání širšími finančními mantinely. Používají lepší genetiku, bez níž by se relativně vyšší celkové náklady nevracely. Při dostatečné úrovni managementu a výživy se pak rentabilita produkce naopak zvyšuje, aniž by se zhoršovalo mezidobí. Míru jejich pokroku v užitkovosti, exteriéru i produkční dlouhověkosti pak limituje právě kvalita genetického materiálu.

Mezidobí a užitkovost nejlepších stád před krizí a během krize

Do jaké míry se krize (obecná i chovatelská v důsledku nízké ceny mléka) projevila na užitkovosti a mezidobí analyzované skupiny nejlepších holštýnských chovů? Došlo ke snížení stavů, zhoršení užitkovosti či změnám v mezidobí? (tab. č.4)

Tab. č. 4

Rok	Počet stájí	Počet laktací	Užitkovost (kg)	T+B (kg)	MD
2008	168	38545	9999	690	417
2009	168	39153	10170	704	416
09/08	168	+608	+171	+14	-1

Z porovnání výsledků elitní skupiny chovů v posledních dvou letech je patrné, že počet laktací neklesl (nárůst +1.6%) a užitkovost lehce stoupla (nárůst +1.7%

mléko, +2% kg složek). Mezidobí je víceméně konstantní. Podívejme se ještě, co se skrývá pod průměrnými hodnotami celé skupiny (tab. č.5). Z výše uvedeného přehledu vyplývá, že ve většině podniků (67%) se krize do vztahu užitkovost x mezidobí nepromítla. Ke zlepšení mezidobí došlo celkově u 19% chovů, z toho u 13% případů se současně zlepšila i užitkovost. Tedy úspěšná snaha minimalizovat krizi komplexním zlepšením vlastních výsledků. Naopak u celkem 14% chovů se mezidobí zhoršilo, z toho nejčastěji (11%) se současným zvýšením užitkovosti.

Závěrem se podívejme, do jaké míry se na dosažené užitkovosti podílely změny počtu zvířat v chovech (tab. č.6).

Většina špičkových chovů (64%) zůstala i přes krizi na konstantní užitkovosti. Celkem 29% i nadále zvyšovalo svoji užitkovost, z toho největší část (14%), při současném zvyšování stavů. Jen u 7% chovů došlo k poklesu stavu. Ten byl ale u většiny z nich doprovázen očekávatelným zvýšením užitkovosti.

Závěry:

V podmínkách ČR lze dosáhnout vysoké užitkovosti a přijatelného mezidobí.

Nejlepší holštýnské chovy ČR zatím ustály krizi bez zásadního dopadu na užitkovost, velikost a mezidobí svých stád. Většina z nich se chová naprosto racionálně. Hledání všech dostupných rezerv u nich vede ke zlepšení managementu a tím i lepšímu využití stávajícího genetického potenciálu stád, aniž by současně došlo ke zhoršení parametrů mezidobí. Jeho průměrnou hodnotu ve skutečnosti zhoršují chovy s průměrnou a podprůměrnou užitkovostí.

Uvedené špičkové chovy by za předpokladu nedeformovaných podmínek k podnikání byly v rámci trhu EU vysoce konkurenceschopné. Za jejich konkurenceschopnosti stojí kvalita managementu a velikost stájí. Díky tomu disponují i modernějšími technologiemi a dobře těží z dostupnosti špičkové genetiky. Ta je v ČR, vzhledem k vysoce konkurenčnímu prostředí, nižší, než je tomu v řadě ostatních zemí.

Tab. č. 5

Mezidobí 2009 - celkově	Počet stájí
Mezidobí pod 420 dní	84 (50%)
Mezidobí nad 428 dní	58 (35%)
Mezidobí na průměru	26 (15%)
Mezidobí × užitkovost	Počet stájí
Zlepšení mezidobí při současném zvýšení užitkovosti o 5% a více	21 (13%)
Zhoršení mezidobí při současném zvýšení užitkovosti o 5% a více	19 (11%)
Zlepšení mezidobí při současném snížení užitkovosti o 5% a více	5 (3%)
Zhoršení mezidobí při současném snížení užitkovosti o 5% a více	4 (2%)
Zlepšení mezidobí při konstantní užitkovosti	5 (3%)
Zhoršení mezidobí při konstantní užitkovosti	2 (1%)
Ostatní (konstantní užitkovost i mezidobí)	112 (67%)

Tab. č. 6

Užitkovost 2009 - celkově	Počet stájí
Snížení o 5% a více	11 (7%)
Zvýšení o 5% a více	48 (29%)
Konstantní	109 (64%)
Užitkovost × počet laktací	Počet stájí
Snížení užitkovosti o 5% a více při současném snížení stavu o 5% a více	3 (2%)
Zvýšení užitkovosti o 5% a více při současném zvýšení stavu o 5% a více	22 (14%)
Snížení užitkovosti o 5% a více při současném zvýšení stavu o 5% a více	4 (3%)
Zvýšení užitkovosti o 5% a více při současném snížení stavu o 5% a více	14 (8%)
Zvýšení užitkovosti o 5% a více při konstantním stavu	12 (7%)
Snížení užitkovosti o 5% a více při konstantním stavu	4 (2%)
Ostatní (konstantní užitkovost i mezidobí)	109 (64%)

TOP 200 fariem v SR podľa kg mlieka október 2008 - október 2009
 TOP 200 farms milk kg in Slovakia October 2008 - October 2009

Por. Rank	Názov podniku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bielk. kg Prot. kg	Bielk.% Prot.%	Vek M/D Age M/D	1Lakt. 1Lact.	Mezirobie. Calc. inter.
1	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODLUŽANY	PODLUŽANY	300	11565	461	3,99	374	3,23	30	22	412
2	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PRUSY	PRUSY	247	10996	452	4,11	357	3,25	27	26	418
3	AGROCONTRACT MLIČIARNA FARMA A.S.	JASOVÁ	642	10850	408	3,76	341	3,14	25	21	426
4	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	MIKULÁŠ - DOUJAREŇ	504	10578	393	3,72	331	3,13	24	24	424
5	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	NOVÝ DVOR	958	10249	391	3,82	323	3,15	24	30	401
6	ROLNÍCKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV DOLNÉ DUBOVÉ	DOLNÉ DUBOVÉ	117	10042	374	3,72	310	3,09	25	8	390
7	ING.EVA ROŠTÁROVÁ SHR F. BRUSNO-JELŠINY	BRUSNO	44	10011	364	3,64	331	3,31	28	27	432
8	FOOD FARM S.R.O., HLOHOVEC	DOLNÉ TRHOVIŠTE	476	9966	343	3,44	310	3,11	25	1	429
9	POLNOHOSP. DRUŽSTVO SO SÍDLOM V STREKOVE	STREKOV	213	9918	435	4,39	309	3,12	23	23	408
10	POLNOHOSP. DRUŽSTVO VODERADY- SLOV. NOVÁ VES	VODERADY	132	9899	396	4,00	325	3,28	27	18	459
11	AGROCOOP, A.S. IMEĽ	IMEĽ	459	9805	365	3,72	307	3,13	25	20	445
12	ROLNÍCKE DRUŽSTVO PODIELNIKOV MOST PŘI BRAT.	MOST PŘI BRATISLAVE	294	9795	477	4,87	311	3,18	25	12	424
13	ROD SKALICA, A.S.	KÁTOV	16	9778	360	3,68	302	3,09	27	18	418
14	ROD SKALICA, A.S.	SKALICA	70	9742	379	3,89	305	3,13	26	6	451
15	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BUDMERICE	BUDMERICE	212	9490	392	4,13	300	3,16	24	9	461
16	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO - BUŠŤLAK, SPOL.S R.O.	DUNAJSKÝ KLÁTOV	383	9460	303	3,20	288	3,04	27	26	447
17	ŠKOLSKÉ HOSPODÁRSTVO ZAVARSKÁ 10	TRNAVA	133	9455	379	4,01	290	3,07	25	15	416
18	FARMA MAJČICHOV A.S.	VĽČKOVCE	1590	9433	404	4,28	300	3,18	25	29	417
19	AGRICOLA SPOL. S R.O. ŠOPOŘA	ŠOPOŘA	212	9410	374	3,97	299	3,18	25	16	408
20	ROLNÍCKE DRUŽSTVO S. JURKOVIČA SOBOTIŠTE	SOBOTIŠTE	224	9338	381	4,08	302	3,23	27	10	419
21	FIRSTFARMS MÁST STUPAVA A.S.	MÁST	671	9310	397	4,26	304	3,27	25	22	443
22	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	VĽK VEĽKÉ UHERCE	301	9295	375	4,03	305	3,28	24	13	441
23	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V ŠENKVIACIACH	ŠENKVICE	229	9279	353	3,80	292	3,15	26	14	466
24	AGROBAN, S.R.O.	BÁTKA	395	9257	408	4,41	303	3,27	26	4	412
25	SEMAT A.S. TRNAVA	VEĽKÝ DVOR	355	9234	423	4,58	298	3,23	25	13	412

TOP 200 farmiem v SR podľa kg mlieka október 2008 - október 2009
TOP 200 farms milk kg in Slovakia October 2008 - October 2009

Por. Rank	Názov podniku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bielk. Kg Prot. Kg	Bielk. % Prot. %	Vek M/D Age M/D	1Lakt. 1Lact.	Medziob. Calv. inter.
26.	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	DOLNÝ BAR	172	9222	350	3,80	295	3,20	25	18	413
27.	ROLNÍCKA SPOLOČNOSŤ A.S.	ROLNÍCKA SPOL.	283	9222	407	4,41	286	3,10	27	26	445
28.	POLNOSP. PODĽANEC DRUŽSTVO CHORV. GROB	BERNOLÁKOVO	160	9215	334	3,62	298	3,23	24	9	429
29.	NÁRODNÝ ŽREBČÍN - ŠŤÁTNY PODNIK	ŽIKAVA	107	9184	318	3,46	297	3,23	26	26	443
30.	FARMA MAJUCHOV A.S.	MAJUCHOV	220	9096	396	4,35	287	3,16	25	25	418
31.	POLNOSP. PODIELNICE DRUŽSTVO PRAŠICE	VELUŠOVCE	171	9076	394	4,34	290	3,20	25	22	468
32.	POLNOSP. PODĽANEC DRUŽSTVO ZAVAR	DOLNÉ LOVČICE	328	9052	348	3,84	283	3,13	26	2	445
33.	ZOO DIVIZIA S.R.O. SELICE	VKK SELICE-JUH	494	9048	324	3,58	289	3,19	25	30	430
34.	MEDIČILIZIE, A. S.	MEDVEĎOV	166	8998	414	4,60	284	3,16	30	3	464
35.	MVL AGRO S.R.O. MALÉ CHLIEVANY	VELKÉ HOSTE	384	8983	322	3,58	293	3,26	24	7	408
36.	ZDRUŽENIE AGROPODNIKATEĽOV, DRUŽSTVO	FARMA VKK	432	8957	324	3,62	291	3,25	30	10	460
37.	POLNOSP. PODĽANEC DRUŽSTVO CHYNORANY	KRUŠOVCE	233	8945	372	4,16	280	3,13	24	26	436
38.	POLNOSP. PODIELNICE DRUŽSTVO PRAŠICE	PRAŠICE	39	8910	337	3,78	276	3,10	25	21	476
39.	AGROPARTNER SPOL. S R. O.	VKK STRÁŽE	154	8909	336	3,77	287	3,22	27	29	446
40.	TURIEC-AGRO S.R.O. TURČIANSKY ĎŮR	BABKOV	168	8882	302	3,40	295	3,32	29	30	481
41.	POLNOSP. PODĽANEC DRUŽSTVO V ZEMNOM	VKK ZEMNÉ	270	8871	325	3,66	280	3,16	25	16	427
42.	FIRSTFARMS AGRAR M. S.R.O.	PLAVECKÝ ŠTVRTOK	951	8858	371	4,19	286	3,23	26	2	444
43.	AGRO-COOP KLÁTOVA NOVÁ VES A.S.	BOŠANY	222	8837	321	3,63	279	3,16	23	31	425
44.	POLNOSP. PODĽANEC DRUŽSTVO HORNÉ OBDOKOVCE	POLNOSP. DRUŽSTVO HORNÉ OBDOKOVCE	257	8815	351	3,98	285	3,23	24	24	450
45.	POLNOSP. PODĽANEC DRUŽSTVO DEVIO NOVÉ SADY	ŠURJANIKY	207	8805	350	3,98	291	3,30	27	26	466
46.	POLNOSP. PODĽANEC DRUŽSTVO VEĽKÉ RÍPĽANY	BEHYNCE	396	8797	350	3,98	285	3,24	26	20	419
47.	MEDIČILIZIE, A. S.	ĽARAD	262	8795	299	3,40	282	3,21	24	28	471
48.	POLNOSP. DRUŽSTVO PODIELNIKOV VEĽKÉ UHERCE	ŽABOKREKY	340	8767	348	3,97	285	3,25	25	23	411
49.	POLNOSP. VÝROBNÉ A OBCHODNÉ DRUŽSTVO KOČÍN	ŠTERUSY	421	8738	349	3,99	285	3,26	27	22	440
50.	PODIELNICE POLNOSP. DRUŽSTVO "INOVEC"	VOLKOVCE	376	8734	345	3,95	286	3,27	27	3	419

TOP 200 farmiem v SR podľa kg mlieka október 2008 - október 2009
 TOP 200 farms milk kg in Slovakia October 2008 - October 2009

Por. Rank	Názov podniku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk % Fat%	Bielk. % Prot. %	Bielk. kg Prot. kg	Bielk. % Prot. %	Vek M/D Age M/D	1 Lakt. 1 Lact.	Medzirob. Calc. inter.
51.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZAVAR	BRESTOVANY	154	8722	324	3,71	275	3,15	26	18	438	
52.	POLINOHOSP. DRUŽSTVO "RADOŠINKA" - VEĽKÉ RÍPĽANY	VKK VEĽKÉ RÍPĽANY	395	8690	342	3,94	285	3,28	28	2	427	
53.	TURIEC-AGRO, S.R.O. TURČIANSKY ĎŮR	SLOVENSKÉ PRAVNO	302	8689	326	3,75	280	3,22	26	17	415	
54.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MOUMIROVCE	POLNÝ KESOV	239	8686	320	3,68	276	3,18	25	11	451	
55.	FYZIKÁL. SPOL. S R.O. ČIERNY BROD	ČIERNY BROD Č. 450	184	8683	331	3,81	272	3,13	26	16	428	
56.	RUPOS, S.R.O. RUIŽINDOL	RUIŽINDOL	195	8647	322	3,72	283	3,27	24	24	472	
57.	AT DUMAJ, SPOL. S R.O.	RÚBAŇ	238	8632	330	3,82	275	3,19	25	16	435	
58.	POLINOHOSP. DRUŽSTVO KRUPÁ V DOLNEJ KRUIPEJ	DOLNÁ KRUPÁ	266	8613	375	4,35	286	3,32	28	30	474	
59.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ČACHTICE	ČACHTICE	219	8596	367	4,27	282	3,28	25	3	394	
60.	POLINOHOSPODÁR NOVÉ ZÁMKY A.S.	NOVÉ ZÁMKY - BEŠEŇOV	240	8580	382	4,45	282	3,29	26	23	461	
61.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BELÁ - DULICE	BELÁ	215	8567	336	3,92	282	3,29	27	3	412	
62.	ROLNÍCKE DRUŽSTVO	SELCE	78	8546	315	3,69	274	3,21	26	19	389	
63.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOLNÝ OHAJ	DOLNÝ OHAJ	108	8537	346	4,05	264	3,09	26	24	426	
64.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OČOVÁ	OČOVÁ	346	8529	355	4,16	273	3,20	26	19	435	
65.	POLINOHOSP. DRUŽSTVO SIDLOM V SMREČANOH	SMREČANY	16	8525	358	4,20	283	3,32	30	5	397	
66.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOLNÁ MARIKOVÁ	HATNÉ	17	8515	323	3,79	273	3,21	32	30	475	
67.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOUČ	VKK DOUČ	135	8510	332	3,90	269	3,16	27	7	415	
68.	ÚSVIT PDUJAJI POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO	JÁNOŠKOVÁ	321	8498	385	4,53	270	3,18	25	23	447	
69.	POLINOHOSP. DRUŽSTVO HORNÉ DUBOVÉ-NAHÁČ	NAHÁČ	176	8484	321	3,78	271	3,19	26	5	445	
70.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MOČENOK	MOČENOK	451	8473	354	4,18	274	3,23	26	12	421	
71.	AGROMARKT NÝROVCE S.R.O.	NÝROVCE	153	8450	411	4,86	276	3,27	27	19	413	
72.	AGRO-COOP KLÁTOVA NOVÁ VES A.S.	JANOVA VES	178	8442	308	3,65	257	3,04	26	17	449	
73.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DEVIO NOVÉ SADY	ČAB	382	8441	326	3,86	274	3,25	26	25	454	
74.	AGROTIP SPOL. S R.O., BELUŠA	BELUŠA	74	8434	311	3,69	271	3,21	31	10	437	
75.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVOCHYNORANY	CHYNORANY	334	8429	330	3,92	275	3,26	25	14	415	

TOP 200 farmiem v SR podľa kg mlieka október 2008 - október 2009
TOP 200 farms milk kg in Slovakia October 2008 - October 2009

Por. Rank	Názov podnikníku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk % Fat%	Bielik. Kg Prot. Kg	Bielik. % Prot. %	Vek M/D Age M/D	1Lakt. 1Lact.	Medzirob. Calc. inter.
76.	SEMAT A.S. TRNAVA	KOČIŠSKÉ	413	8425	374	4,44	277	3,29	25	18	426
77.	NOVÁ BODVA, DRUŽSTVO	NOVÁ BODVA, DRUŽSTVO	483	8409	295	3,51	272	3,23	26	21	430
78.	POLNOHOSPOD. DRUŽSTVO TOPOLNICA V KAJALI	KAJAL	168	8403	313	3,72	267	3,18	28	12	429
79.	AGROPARTNER SPOL. S R. O.	PRIEVALY	259	8390	304	3,62	263	3,13	25	2	429
80.	AGRORENT, A.S. NESVADY	NESVADY	266	8366	294	3,51	257	3,07	25	8	484
81.	AGRO DISKOMP S.R.O.	SKAČANY	185	8365	298	3,56	270	3,23	28	12	436
82.	AGROTIP SPOL. S R.O., BELUŠA	RAŠOV	127	8349	317	3,80	267	3,20	31	24	439
83.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BÚČ	BÚČ	188	8346	352	4,22	272	3,26	26	25	482
84.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VRBOVÉ	VRBOVÉ	56	8343	333	3,99	276	3,31	26	8	413
85.	DRUŽSTVO AGROPODNIKATELOV-DRUŽSTVO MUŽLA	MUŽLA	160	8331	369	4,43	268	3,22	30	4	431
86.	POLNOHOSP. DRUŽSTVO SLATINA MAD BEBRAVOU	SLATINA N. BEBRAVOU	254	8329	382	4,59	274	3,29	24	8	415
87.	POLNOHOSP. DRUŽSTVO TRIEBEČ NITRIANSKA STREDA SO SÍDLOM V SOLČANOCH	SOLČANY	314	8305	331	3,99	265	3,19	24	20	419
88.	POLNOHOSP. VÝROBNO-OBCH. DRUŽSTVO MOKRANCE	MOKRANCE	105	8305	305	3,67	272	3,28	24	19	450
89.	JAKOS KOSTOLIŠTE, A. S.	KOSTOLIŠTE	131	8296	378	4,56	266	3,21	22	28	448
90.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SILADICE	SILADICE	212	8292	323	3,90	266	3,21	25	23	441
91.	AT DUMAJ, SPOL. S R.O.	DUBNÍK	219	8274	416	5,03	263	3,18	23	25	427
92.	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODUMAJSKÉ BISKUPICE	PODUMAJSKÉ BISKUPICE	163	8270	340	4,11	262	3,17	30	9	453
93.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ZELENÉČ	ZELENÉČ	23	8269	304	3,68	243	2,94			456
94.	POLNOHOSP.-OBCHODNÉ DRUŽSTVO ABRAHÁM	HOSTE	315	8245	344	4,17	262	3,18	26	2	435
95.	POLNOH. DRUŽSTVO SO SÍDLOM V JAROVNÍCIACH	HERMANOVCE	229	8245	303	3,67	267	3,24	26	26	398
96.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TRENČÍN - OPATOVÁ	OPATOVÁ	44	8239	349	4,24	262	3,18	28	7	441
97.	AGRODUBNÍK, A.S.	HRONSEK	112	8230	272	3,30	254	3,09	29	22	430
98.	MEDIČILIZIE, A. S.	PATAŠ	273	8224	310	3,77	262	3,19	26	30	452
99.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO IVANKA PRI NITRE	IVANKA PRI NITRE	182	8215	311	3,79	261	3,18	25	7	485
100.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HOLICE NA OSTROVE	HOLICE	217	8199	325	3,96	252	3,07	27	22	482

TOP 200 faríem v SR podľa kg mlieka október 2008 - október 2009
 TOP 200 farms milk kg in Slovakia October 2008 - October 2009

Por. Rank	Názov podniku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bielk. kg Prot. kg	Bielk.% Prot.%	Vek M/D Age M/D	1Lakt. 1Lact.	Mezirobie Calc. inter.
101.	FARMA JATOV, SPOL.S.R.O.	HORNÝ JATOV	507	8198	377	4,60	270	3,29	26	30	414
102.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LÚČ NA OSTROVE	LÚČ NA OSTROVE	250	8194	299	3,65	255	3,11	26	17	445
103.	ROLNÍCKE DRUŽSTVO ŠALA	ŠALA VKK	400	8190	344	4,20	254	3,10	26	25	450
104.	SPOLOČNÉ POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VESELÉ	VESELÉ	75	8165	321	3,93	266	3,26	27	13	421
105.	AGRIMPEX DRUŽSTVO TRSTICE	TRSTICE	254	8163	298	3,65	266	3,26	25	28	430
106.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VEĽKÉ ZÁLUŽIE	VEĽKÉ ZÁLUŽIE	58	8154	291	3,57	260	3,19	25	1	403
107.	POLNOHOSP. DRUŽSTVO SO SÍDLOM V POBEDÍME	POBEDÍM	90	8152	305	3,74	263	3,23	25	8	450
108.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO ŽEMBEROVCE	SELEC	242	8140	334	4,10	267	3,28	28	1	449
109.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KUKUČÍNŮV	KUKUČÍNŮV	179	8136	399	4,90	258	3,17	27	19	436
110.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO SOKOLCE	SOKOLCE	591	8121	298	3,67	266	3,28	27	19	459
111.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO 922 06 NIŽNÁ	NIŽNÁ	110	8096	357	4,41	255	3,15	26	9	452
112.	POLNOHOSP. PODIELNICKE DRUŽSTVO RYBANY	VKK RYBANY	482	8094	297	3,67	259	3,20	25	11	437
113.	VINOHRADNÍCKE A POLNOHOSP. DRUŽSTVO MODRA	MODRA	61	8070	321	3,98	249	3,09	34	21	468
114.	AGRIA LIPTOVSKÝ ONDREJ, A.S.	LIPT.JAMNÍK	237	8069	359	4,45	265	3,28	29	14	417
115.	RADAR S.R.O. POLNOFARMA ZBEHY	ZBEHY	360	8064	297	3,68	262	3,25	26	12	448
116.	MEGART, A.S. ZEMJANSKA OLČA	VKK	251	8039	386	4,80	262	3,26	25	24	413
117.	ROD SKALICA, A.S.	SKALICA	349	8029	314	3,91	252	3,14	25	23	417
118.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO JAVORINKA	JAVORINKA	138	8021	297	3,70	250	3,12	24	30	400
119.	MKM-STRED S.R.O.	MALÁ VIESKA	67	8011	301	3,76	255	3,18	31	9	438
120.	ROLNÍCKA A OBCHODNÁ SPOLOČNOSŤ, A.S. BOJNÍČKY	DVORNÍKY	120	8003	345	4,31	261	3,26	25	3	447
121.	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODIELNIKŮV VEĽKÉ KOSTOLANY	VEĽKÉ KOSTOLANY	123	7999	376	4,70	251	3,14	27	18	439
122.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KOMOČA	KOMOČA	252	7973	306	3,84	255	3,20	24	22	416
123.	VYSOKOŠKOLSKÝ POLNOHOSP. PODNIK SPU, S.R.O.	OPONICE	396	7969	322	4,04	255	3,20	25	15	431
124.	POLNOHOSP.VÝR.OBCH.DRUŽSTVO ZUBROHLAVA, DRUŽSTVO	ZUBROHLAVA	54	7965	397	4,98	252	3,16			451
125.	AGROS, S.R.O. GEMERSKÁ PANICA	AGROS S.R.O.,GEMERSK	126	7945	280	3,52	253	3,18	34	8	440

TOP 200 faríem v SR podľa kg mlieka október 2008 - október 2009
 TOP 200 farms milk kg in Slovakia October 2008 - October 2009

Por. Rank	Názov podnikú Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bielik. Kg Prot. Kg	Bielik.% Prot.%	Vek M/D Age M/D	1 Lakt. 1 Lact.	Medzirob. Calc. inter.
126.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PEDER	PEDER	169	7934	291	3,67	263	3,31	29	24	456
127.	AGROSEV, SPOL. S R.O. DETVA	DETVA	151	7930	336	4,24	264	3,33	30	8	429
128.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VINIČNÉ-S.GROB	VINIČNÉ	176	7921	351	4,43	249	3,14	27	10	392
129.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOLNÝ LOPAŠOV	DOLNÝ LOPAŠOV	187	7917	337	4,26	257	3,25	26	18	428
130.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO JUROVÁ	KRÁĽOVIČOVE KRAČANY	127	7876	315	4,00	258	3,28	28	5	457
131.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VEĽKÉ BLAHOVO	VEĽKÉ BLAHOVO	163	7870	314	3,99	258	3,28	26	15	414
132.	POLINOHOSP. DRUŽSTVO INOVEC TRENČ. STANKOVCE	TRENČ. STANKOVCE VKK	242	7860	324	4,12	258	3,28	28	6	409
133.	POLINOHOSP. DRUŽSTVO SO SÍDLOM V SMREČANOCH	ŽIAR	227	7852	337	4,29	258	3,29	28	10	448
134.	PODIELNICE POLINOHOSP. DRUŽSTVO KOMJATICE	KOMJATICE	207	7852	339	4,32	260	3,31	27	15	448
135.	ROLNÍCKE DRUŽSTVO BLŽINA PRIETRŽKA	PRIETRŽKA	102	7843	316	4,03	246	3,14	24	21	413
136.	POLINOH. DRUŽSTVO SO SÍDLOM V JAROVNÍCIACH	JAROVNICE	286	7836	297	3,79	256	3,27	27	6	452
137.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO OČOVÁ	DÚBRAVY	162	7825	335	4,28	253	3,23	28	11	413
138.	AGROVIA, A.S. DUKLIANSKA 21, 92014 HLOHOVEC	HORNÉ TRHOVIŠTE	318	7823	301	3,85	256	3,27	26	7	428
139.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO DOLNÝ ŠTÁL	DOLNÝ ŠTÁL	257	7801	290	3,72	244	3,13	28	13	446
140.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V SMOLENÍCIACH	SMOLENICKÁ NOVÁ VES	232	7799	298	3,82	250	3,21	25	2	426
141.	ISTRA MALÉ DVORNÍKY, SPOL. S R. O.	MALÉ DVORNÍKY	139	7796	304	3,90	251	3,22	29	6	485
142.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KAPUŠANY	LADA	171	7736	306	3,96	257	3,32	29	24	406
143.	MVL AGRO S.R.O. MALÉ CHLIEVANY	MALÉ CHLIEVANY	89	7718	332	4,30	256	3,32	24	7	457
144.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BUKOVÁ	BUKOVÁ	116	7715	336	4,36	242	3,14	28	5	455
145.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO STARÁ TURÁ	STARÁ TURÁ VKK	250	7715	333	4,32	250	3,24	25	15	419
146.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO JUROVÁ	BAKA	257	7707	277	3,59	250	3,24	27	17	423
147.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HLOHOVEC	SASINKOVO	428	7667	293	3,82	253	3,30	27	4	427
148.	POLINOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VAINORY	VAINORY	263	7665	348	4,54	238	3,11	28	5	446
149.	POLINOHOSP. DRUŽSTVO "POKROK" TEKOVSKÉ LUŽANY	TEKOVSKÉ LUŽANY	13	7659	320	4,18	249	3,25	30	19	419
150.	AGRODRUŽSTVO KRIVÁ DRUŽSTVO	AGRODRUŽSTVO KRIVÁ D	92	7647	342	4,47	244	3,19	37	16	380

TOP 200 farmiem v SR podľa kg mlieka október 2008 - október 2009
 TOP 200 farms milk kg in Slovakia October 2008 - October 2009

Por. Rank	Názov podniku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bieltk. Kg Prot. Kg	Bieltk.% Prot.%	Vek M/D Age M/D	1 Lakt. 1 Lact.	Medzirob. Calc. inter.
151.	ROLNÍCKE DRUŽSTVO V PAVLICIACH	PAVLICE	128	7643	324	4,24	249	3,26	27	16	437
152.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TRSTENÍK	TRSTENÁ FARMA 2	109	7643	309	4,04	266	3,48	35	9	440
153.	AGRA-VÁH, S.R.O.	VARÍN	86	7642	269	3,52	251	3,28	35	14	403
154.	PODIELNÍCKE POLNOHOSP. DRUŽSTVO TRHOVÉ MÝTO	TRHOVÁ HRADSKÁ	344	7639	293	3,84	250	3,27	27	5	402
155.	POLNOHOSP. DRUŽSTVO TATRY SPIŠSKÁ BELÁ	SPIŠSKÁ BELÁ K-4	42	7639	311	4,07	246	3,22	28	13	390
156.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO "VRŠATEC" PRUSKÉ BOHUNICE	BOHUNICE	317	7618	282	3,70	257	3,37	26	7	421
157.	AFG, S.R.O. TURČIANSKE TEPLICE	DOLNÁ ŠTUBŇA	339	7605	304	4,00	254	3,34	35	24	445
158.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PODOLIE	PODOLIE VYK	261	7604	293	3,85	244	3,21	28	16	437
159.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PRESELANY	PRESELANY	281	7587	293	3,86	240	3,16	24	9	429
160.	ROLNÍCKE DRUŽSTVO HORNÁ VES	HORNÁ VES	159	7587	304	4,01	247	3,26	31	26	400
161.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO VEĽKÉ LUDINCE	VEĽKÉ LUDINCE	297	7570	283	3,74	244	3,22	29	3	451
162.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO KÚTNIKY	KÚTNIKY	131	7564	247	3,27	245	3,24	27	8	456
163.	KP MOSTOVÁ S.R.O.	ČIERNA VODA	20	7558	282	3,73	236	3,12	29	14	406
164.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PIEŠŤANY	PIEŠŤANY	110	7548	293	3,88	237	3,14	24	25	450
165.	VKM, S.R.O. NECPALY	NECPALY	45	7539	309	4,10	243	3,22	28	29	452
166.	DRUŽSTVO AGROPLUS PREŠOV	RUSKÁ NOVÁ VES	91	7521	312	4,14	246	3,27	27	24	418
167.	POLNOHOSP. DRUŽSTVO KALINÁ VĽAD HRONOM	TEKOVSKÝ HRÁDK	246	7518	352	4,68	253	3,37	28	26	457
168.	POLNOHOSPODÁR NOVÉ ZÁMKY A.S.	BÁNOV	207	7501	332	4,43	252	3,36	25	28	438
169.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO V TOMAŠOVE	TOMAŠOV	112	7493	301	4,02	250	3,34	27	15	459
170.	ŠKOLSKÝ POLNOHOSPODÁRSKY PODNIK N.O.	ZEMPLÍNSKA TEPLICA	20	7492	300	4,00	240	3,20	31	24	388
171.	BALSEED SPOL. S R.O. BALVANY	ČERGOV	130	7487	275	3,67	237	3,17	27	6	457
172.	ROLNÍCKE DRUŽSTVO V PLAVNICI	PLAVNICA	166	7478	339	4,53	245	3,28	30	6	416
173.	AGROMA S.R.O.	VRBSKÉ GBELY	139	7474	300	4,01	233	3,12	26	12	428
174.	PODIELNÍCKE DRUŽSTVO ONDÁVA STROPKOV	BLEDNICA	58	7466	254	3,40	247	3,31	26	3	456
175.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO HLOHOVEC	KLAČANY	159	7461	352	4,72	243	3,26	26	8	455

TOP 200 fariem v SR podľa kg mlieka október 2008 - október 2009
 TOP 200 farms milk kg in Slovakia October 2008 - October 2009

Por. Rank	Názov podniku Breeder	Chov - farma Farm	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk% Fat%	Bielič. Kg Prot. Kg	Bielič.% Prot.%	Vek M/D Age M/D	1Lakt. 1Lact.	Mezizob. Calv.inter.
176.	ROLN. DRUŽSTVO VRAŤNOM	HRADIŠTE	173	7461	341	4,57	239	3,20	27	1	424
177.	AGILE, S.R.O. MALÝ CETÍN	MALÝ CETÍN	59	7456	271	3,63	233	3,13	30	16	464
178.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO BADIŇ	BADIŇ	128	7454	274	3,68	235	3,15	31	6	397
179.	POLNOFARMA MOGEBI S.R.O. HRACHOVO	HRACHOVO	131	7436	379	5,10	241	3,24	31	1	436
180.	ROLNÍCKE DRUŽSTVO ČASTKOV	ČASTKOV	140	7435	302	4,06	250	3,36	28	16	461
181.	AGROFIN POLNOHOSP. DRUŽSTVO DOLNÝ HRIČOV	DOLNÝ HRIČOV	79	7424	285	3,84	243	3,27	33	9	455
182.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO TRMAVA	TRMAVA	168	7409	322	4,35	234	3,16	25	14	449
183.	DRUŽSTVO PODIELNIKOV DEVÍN-ZÁH.BYSTRICA	DEVÍNSKA NOVÁ VES	157	7403	328	4,43	232	3,13	27	9	440
184.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LUDROVÁ	LIPT.ŠŤIAVNICA	319	7395	305	4,12	256	3,46	32	3	403
185.	AGROSEV, SPOL. S R.O. DETVA	ŽELOBUZDA	323	7382	289	3,91	241	3,26	30	15	420
186.	POLNOHOSP. DRUŽSTVO NITRIANSKA BLATNICA	VKK NITRIANSKA BLATN	158	7379	323	4,38	241	3,26	29	18	425
187.	POLNOHOSP. DRUŽSTVO DUBNICA NVÁHOM KVÁŠOVEC	KLOBUŠICE	207	7373	279	3,78	236	3,20	25	28	443
188.	AGRIA LIPTOVSKÝ ONDREJ, A.S.	JAKUBOVANY	184	7367	316	4,29	243	3,30	32	20	409
189.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LOZORNO	LOZORNO	173	7354	286	3,89	233	3,17	25	21	423
190.	ROLNÍCKE DRUŽSTVO BZOVÍK	RD BZOVÍK-JALŠOVÍK	216	7349	294	4,00	240	3,27	27	10	434
191.	AGRO BIO HUBICE, A.S.	NOVÝ TRH	214	7335	241	3,29	243	3,31	29	16	442
192.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO NOVÁ LUBOVŇA	NOVÁ LUBOVŇA	131	7329	331	4,52	235	3,21	37	18	458
193.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO LOVČICA TRUBÍN	POLNOHOSP. DR. LOVČICA TRUBÍN	112	7317	325	4,44	242	3,31	28	10	429
194.	POLNOHOSP. DRUŽSTVO ČAKAJOVCE A DRAŽOVCE	DRAŽOVCE	71	7317	267	3,65	235	3,21	26	14	437
195.	PODIELNICE DRUŽSTVO	HORNÁ LEHOTA	67	7309	305	4,17	246	3,37	44	15	396
196.	RYBÁROVA FARMA ŠURANY - KOSTSEK	RYBÁROVA FARMA	304	7309	309	4,23	233	3,19	27	19	460
197.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO MALŽENICE	MALŽENICE	139	7299	370	5,07	240	3,29	25	13	405
198.	MVL AGRO S.R.O. MALÉ CHLIEVANY	DOL. DRŽKOVCE	62	7286	301	4,13	237	3,25	24	25	432
199.	POLNOHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO JUR NAD HRONOM	JUR NAD HRONOM	18	7272	321	4,41	231	3,18	28	30	410
200.	AGRIFARM SPOL. S R.O. TURČ.ŠŤIAVNICKÁ	TURČ. ŠŤIAVNICKÁ	38	7271	300	4,13	234	3,22	31	22	423

TOP 100 holsteinských kráv podľa kg mlieka október 2008 - október 2009
 TOP 100 holstein cows milk kg October 2008 - October 2009

Por Rank	Ušné číslo Cow number	Názov podniku Farm name	Otec Sire	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk % Fat %	Biel. kg Prot. kg	Biel. % Prot. %
1	SK000800166548	AGROCONTRACT MILIEČNA FARMA A.S.	SILDAHL BW DUTCH BOY	2	18130	660	3,64	545	3,01
2	SK000679855404	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	MAIZEFIELD BELLWOOD	3	17010	641	3,77	503	2,96
3	SK000800118670	AGROCONTRACT MILIEČNA FARMA A.S.	SILDAHL BW DUTCH BOY	2	16740	686	4,10	540	3,23
4	SK000525295201	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	STARKEINBORGH MASTER	3	16674	711	4,27	528	3,17
5	SK000800118596	AGROCONTRACT MILIEČNA FARMA A.S.	HONEYCREST JOLI LITENING	3	16646	609	3,66	471	2,83
6	DK004432301758	POLINHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PRUSY	DK000000240060	2	16437	540	3,29	521	3,17
7	SK000679954404	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	MAIZEFIELD BELLWOOD	3	16360	702	4,29	496	3,03
8	DK004507301603	POLINHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	V EXGES	2	16321	541	3,32	531	3,25
9	SK000800085011	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	BENNER AEROWOOD-ET	2	16267	608	3,74	511	3,14
10	CZ000104534942	AGROCONTRACT MILIEČNA FARMA A.S.	CESAR FORMATION VIVID	2	16242	538	3,31	493	3,04
11	SK000800043615	AGROCCOOP, A.S.IMEĽ	SILDAHL BW DUTCH BOY	2	16213	452	2,79	416	2,57
12	SK000321811309	POLINHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PRUSY	JENORVI	4	16156	685	4,24	493	3,05
13	SK0005866417404	AGROCONTRACT MILIEČNA FARMA A.S.	KREGNOL TOP LUKE-ET	3	16153	597	3,70	467	2,89
14	SK000800218582	AGROCONTRACT MILIEČNA FARMA A.S.	MATTHEW	2	15970	566	3,54	470	2,94
15	SK0005266457404	AGROCONTRACT MILIEČNA FARMA A.S.	MAIZEFIELD BELLWOOD	4	15970	593	3,71	444	2,78
16	SK000800270422	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	SILDAHL BW DUTCH BOY	2	15892	501	3,15	458	2,88
17	SK000206753204	POLINHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	ARNELL CARDINAL-ET	5	15892	569	3,58	513	3,23
18	SK000680870404	AGROCONTRACT MILIEČNA FARMA A.S.	MAIZEFIELD BELLWOOD	3	15796	597	3,78	434	2,75
19	SK00097309852	POLINHOSP. DRUŽSTVO KRUPÁV KRUPEJ	MAIZEFIELD BELLWOOD	4	15763	659	4,18	488	3,09
20	SK000800309743	POLINHOSPODÁRSKE DRUŽSTVO PRUSY	VEEMAN-DAIRY PAW RANGER	2	15758	486	3,08	508	3,22
21	SK000670717609	AGROBANI, S.R.O.	MAIZEFIELD BELLWOOD	2	15712	747	4,75	475	3,03
22	SK000558657401	AGRORENT, A.S. NESVADY	HENKESEEN EMPEROR-ET	3	15711	612	3,90	450	2,87
23	SK000800298103	SEMAT A.S. TRNAVA	CLAYTOP ADDICTION RED	2	15665	458	2,92	477	3,05
24	SK000407158404	AGROCONTRACT MILIEČNA FARMA A.S.	DIXIE-LEE AARON-ET	4	15661	468	2,99	522	3,33
25	SK000800085187	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	BENNER AEROWOOD-ET	2	15653	621	3,97	454	2,90

TOP 100 holsteinských kráv podľa kg mlieka október 2008 - október 2009
TOP 100 holstein cows milk kg October 2008 - October 2009

Por Rank	Ušné číslo Cow number	Názov podniku Farm name	Otec Sire	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Túk kg Fat kg	Túk % Fat %	Biel. Kg Prot. Kg	Biel. % Prot. %
26	SK000800017229	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	RICECREST MARSHALL-ET	3	15645	549	3,51	456	2,91
27	DE000580184270	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	DE000341037501	2	15644	550	3,51	509	3,26
28	SK0008000118564	AGROCONTRACT MLEČNA FARMA A.S.	HONEYCREST JOLT LITENING-ET	2	15627	633	4,05	461	2,95
29	SK000800166503	AGROCONTRACT MLEČNA FARMA A.S.	SILDAHL BW DUTCH BOY	2	15614	607	3,88	534	3,42
30	SK000800166469	AGROCONTRACT MLEČNA FARMA A.S.	SILDAHL BW DUTCH BOY	2	15610	601	3,85	448	2,87
31	SK000276519106	FIRSTFARMS MAST STUPAWA A.S.	RON-NAN MARIO-RED-ET	4	15595	559	3,59	482	3,09
32	SK000696887107	FARMA MAJUCIOV A.S.	RICECREST MARSHALL-ET	3	15553	551	3,55	468	3,01
33	SK000800274466	AGROCONTRACT MLEČNA FARMA A.S.	SILDAHL BW DUTCH BOY	2	15491	479	3,09	487	3,15
34	DE01264175018	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	LAUDAN-ET	2	15473	557	3,60	504	3,25
35	DE01302533685	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	DE000000000000	2	15377	674	4,38	465	3,02
36	SK000800175110	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	JORRIELAKE	2	15374	567	3,69	496	3,22
37	SK000800218640	AGROCONTRACT MLEČNA FARMA A.S.	AGROCONTRACT JORRIELAKE WILL	2	15373	608	3,96	503	3,27
38	SK000800066632	ROLNÍČKE DR. PODIELNIKOV DOLNÉ DUBOVÉ	CEBIT TL	2	15297	562	3,67	469	3,06
39	SK000800259748	SEMAT A.S. TRNAVA	CLAYTOP ADDICTION RED	2	15249	470	3,08	419	2,75
40	SK000586797405	ZOO DIVÍZIA S.R.O. SELICE	HENKESEEN EMPEROR-ET	3	15197	578	3,80	503	3,31
41	SK000303021305	POLN. DRUŽSTVO PODIELNIKOV V. UHERCE	LONG-HAVEN SAMBO-ET	5	15165	529	3,49	457	3,01
42	SK000800166689	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	AGROCONTRACT MARSHALL DISKO	2	15160	493	3,25	488	3,22
43	SK000800118624	AGROCONTRACT MLEČNA FARMA A.S.	MATTHEW	2	15158	552	3,64	444	2,93
44	SK000551521201	DAM-SLOVAKIA AGRAR A.S.	KREGNOL TOP LUKE-ET	3	15104	588	3,89	463	3,07
45	SK000800083736	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	LHARDYS	2	15101	469	3,11	455	3,01
46	SK000800017049	AGROCONTRACT MLEČNA FARMA A.S.	NORRIELAKE GIBSON-ET	2	15098	477	3,16	458	3,03
47	SK000668108609	ROLNÍČKA SPOLOČNOSŤ A.S.	IL000000000000	3	15090	609	4,04	489	3,24
48	CZ000005663942	AGROCONTRACT MLEČNA FARMA A.S.	CZ000000000000	4	15087	495	3,28	443	2,94
49	SK00030579301	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	NORRIELAKE CLEITUS LUKE	4	15075	470	3,12	481	3,19
50	SK000564170305	PD CHYNORANY	SILDAHL BW DUTCH BOY	2	15065	626	4,16	444	2,95

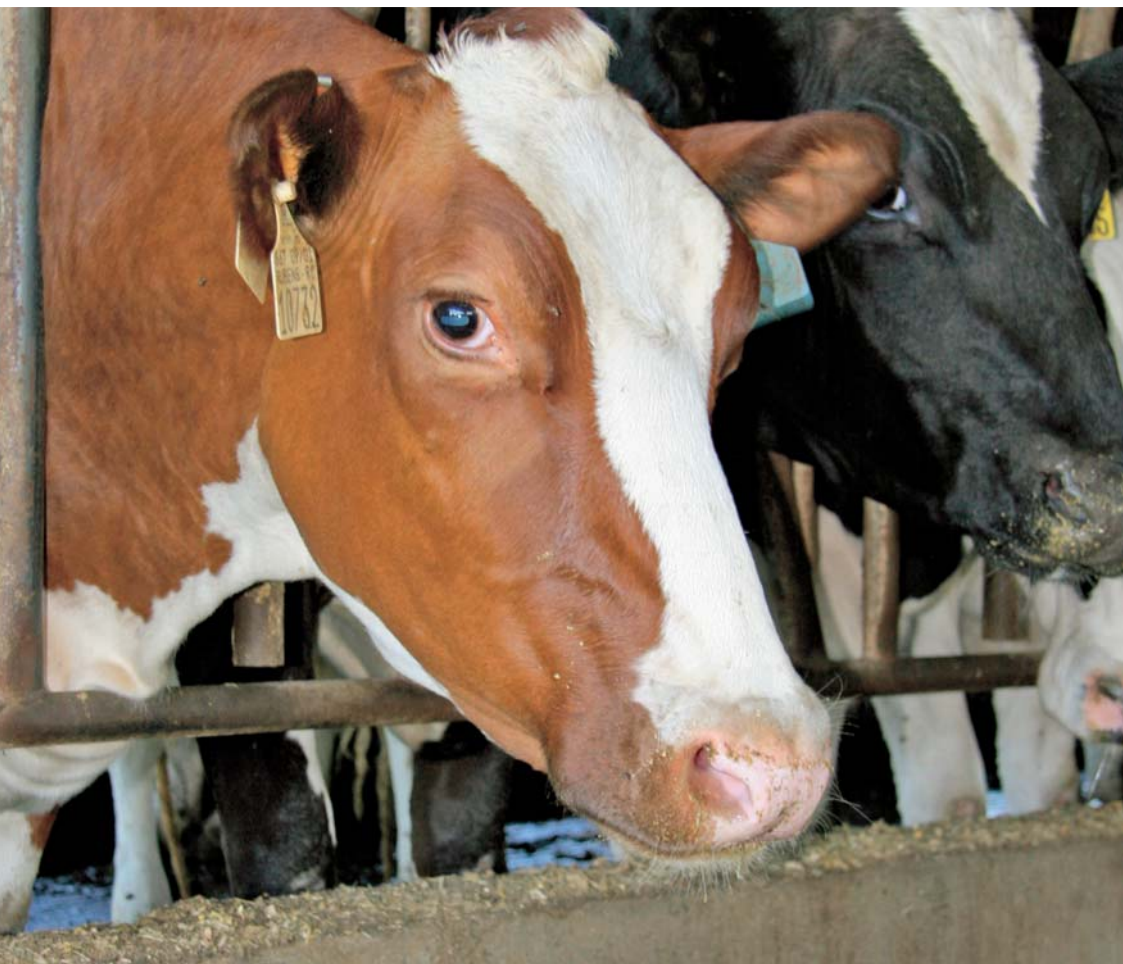
TOP 100 holsteinských kráv podľa kg mlieka október 2008 - október 2009
 TOP 100 holstein cows milk kg October 2008 - October 2009

Por Rank	Ušné číslo Cow number	Názov podniku Farm name	Otec Sire	Lakt. Laet.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk % Fat %	Biel. Kg Prot. Kg	Biel. % Prot. %
51	SK000800031665	AGROBANI, S.R.O.	SECAM	2	15063	567	3,76	462	3,07
52	SK000677388406	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	NORRIELAKE GIBSON-ET	3	15024	519	3,46	437	2,91
53	SK000800117215	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	LHARDYS	2	15019	552	3,67	481	3,20
54	SK000297791401	AGROCOOP, A.S.IMEĽ	TUNNEL-ET	3	14985	531	3,54	445	2,97
55	SK000800147923	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	RICECREST MARSHALL-ET	2	14978	641	4,28	497	3,32
56	SK000800270852	AGROCONTRACT Mliečna FARMA A.S.	TIMLYNN ADAM-ET	2	14959	467	3,12	465	3,11
57	SK000175275609	AGROCONTRACT Mliečna FARMA A.S.	PERMAY	5	14919	589	3,95	464	3,11
58	SK000800325931	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	DIXIE-LEE AARON-ET	2	14908	541	3,63	486	3,26
59	SK000800074159	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	SILDAHL BW DUTCH BOY	3	14906	437	2,93	460	3,09
60	SK000800066600	ROLNÍČKE DR. PODIELNIKOV DOLNÉ DUBOVÉ	CLAYTOP ADDICTION RE	2	14896	504	3,38	465	3,12
61	SK000800083652	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	MAIZEFIELD BELLWOOD	3	14878	417	2,80	417	2,81
62	SK000800043678	AGROCOOP, A.S.IMEĽ	NEU-WAY FOUR STAR-ET	2	14873	586	3,94	412	2,77
63	DE001264175125	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	LAUDAN-ET	2	14869	615	4,14	452	3,04
64	SK000800166513	AGROCONTRACT Mliečna FARMA A.S.	SILDAHL BW DUTCH BOY	2	14858	580	3,90	465	3,13
65	SK000800296888	FOOD FARM S.R.O., HLOHOVEC	TIMLYNN ADAM-ET	2	14830	469	3,16	443	2,99
66	SK000106156203	FOOD FARM S.R.O., HLOHOVEC	JORRIELAKE	5	14816	478	3,23	435	2,93
67	SK000800353426	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	COGENT COURIER-ET	1	14810	438	2,96	492	3,32
68	SK00054979850	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	SHEN-VAL NV LM FORMATION	5	14808	452	3,06	429	2,90
69	SK000673411201	DAM-SLOVAKIA AGRAR A.S.	SILDAHL BW DUTCH BOY	3	14798	613	4,14	448	3,02
70	SK000800000447	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	LHARDYS	3	14788	512	3,46	464	3,14
71	DE000579415443	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	DE000576280952	1	14769	665	4,50	483	3,27
72	DE001302533667	POLNOHOSP. DRUŽSTVO PODLUŽANY	XX000000000000	2	14756	584	3,95	458	3,10
73	SK000584500404	AGROCONTRACT Mliečna FARMA A.S.	SILDAHL BW DUTCH BOY	3	14749	484	3,28	435	2,95
74	SK000330216404	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	JORRIELAKE	4	14739	500	3,39	451	3,06
75	SK000800198417	ŠKOLSKÉ HOSP. - BUŠLAK, SPOL. S R.O.	ZIRKON	2	14727	436	2,96	425	2,88

TOP 100 holsteinských kráv podľa kg mlieka október 2008 - október 2009
TOP 100 holstein cows milk kg October 2008 - October 2009

Por Rank	Ušné číslo Cow number	Názov podniku Farm name	Otec Sire	Lakt. Lact.	Mlieko kg Milk kg	Tuk kg Fat kg	Tuk % Fat %	Biel. Kg Prot. Kg	Biel. % Prot. %
76	SK000800085370	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	HUN PERO REJTO BELLWOOD	2	14706	506	3,44	466	3,17
77	SK000800218639	AGROCONTRACT Mliečňa FARMA A.S.	LHARDYS	2	14697	519	3,53	436	2,96
78	SK000800219062	AGROCONTRACT Mliečňa FARMA A.S.	GORBY	2	14681	592	4,03	450	3,07
79	SK000800066481	FOOD FARM S.R.O., HLOHOVEC	LHARDYS	3	14680	503	3,43	441	3,00
80	SK000583725404	FARMA MAJICHOV A.S.	RICHESSE STRAUSS-ET	4	14670	608	4,15	468	3,19
81	SK000800085360	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	WALKERBRAE LOGISTIC	2	14666	508	3,46	426	2,91
82	DK004743502045	POLINHOSP PODĽARSKÉ DRUŽSTVO PRUSY	DK000000000000	2	14652	467	3,19	462	3,15
83	SK00066640944	AGRIA LIPTOVSKÝ OĎREJ, A.S.	LONG-HAVEN SAMBO-ET	4	14628	577	3,95	402	2,75
84	SK000800083705	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	MANAT-ET	3	14612	645	4,41	468	3,20
85	SK000800229310	POLINHOSP: DRUŽSTVO PODLUŽANY	TIMLYNN ADAM-ET	2	14604	571	3,91	465	3,18
86	DE01302449193	POLINHOSP: DRUŽSTVO PODLUŽANY	DE000000000000	2	14602	597	4,09	473	3,24
87	SK000680760404	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	AGROCONTRACT BELWOOD PILOT	3	14596	542	3,71	466	3,19
88	SK000800218138	FARMA MAJICHOV A.S.	SUMMERSHADE INQUIRER	2	14587	542	3,71	451	3,09
89	SK000120538401	POLINHOSP: DRUŽSTVO PODIELNIKOV V. UHERCE	JORRIELAKE	3	14586	562	3,85	428	2,93
90	SK000800063142	TURIEC-AGRO, S.R.O. TURČIANSKY ĎŮR	MEADOW BRIDGE ABBOT	2	14563	519	3,56	428	2,94
91	SK000680762404	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	AGROCONTRACT BELWOOD PILOT	3	14563	471	3,23	463	3,18
92	SK000407866404	AGROCONTRACT Mliečňa FARMA A.S.	MAIZEFIELD BELLWOOD	4	14562	554	3,80	471	3,24
93	SK000800309758	POLINHOSP: DRUŽSTVO PODLUŽANY	MANAT-ET	1	14557	724	4,98	422	2,90
94	SK000800085116	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	WALKERBRAE LOGISTIC	2	14557	517	3,55	439	3,02
95	SK000800270480	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	LHARDYS	2	14538	423	2,91	440	3,03
96	SK00080198519	ŠKOLSKÉ HOSP. - BUŠŤLAK, SPOL'S R.O.	COMESTAR LEE-ET	2	14523	505	3,47	458	3,15
97	SK000800085409	DAN-SLOVAKIA AGRAR A.S.	WALKERBRAE LOGISTIC	2	14519	540	3,72	428	2,95
98	SK000586638405	ZOO DIVIZIA S.R.O. SELICE	LYSTEL CHICAGO-ET	3	14514	418	2,88	429	2,95
99	SK000800082322	AGROCONTRACT MIKULÁŠ, A.S.	RICECREST MARSHALL-E	2	14513	483	3,33	451	3,11
100	SK000800074192	POLINHOSP PODĽARSKÉ DRUŽSTVO PRUSY	SILDAHL BW DUTCH BOY	2	14504	525	3,62	443	3,06

**Používate už aj vy
Sano koncepty výživy a zdravia pre vaše zvieratá?**

**Potom určite poznáte ten pocit,
keď ste sa rozhodli správne.**

Sano
Výživa zvierat
pre zdravie a zisk

Sano – Moderná výživa zvierat s. r. o.

Dlhé Diely I. 23/a, 841 04 Bratislava; tel.: 02/653 16 570, fax: 02/654 21 983, e-mail: sano@sano.sk

Sano – Moderní výživa zvířat spol. s r. o.

Npor. O. Bartoška 15, 344 01 Domažlice; tel.: 379 713 111, fax: 379 713 112, e-mail: sano@sano.cz, www.sano.cz